

BILIŪNO LIŪDNA PASAKA KARTOJASI

Nelegalus herojus prieš didybę ir mizeriją
STASYS GOSTAUTAS

Nelegalus herojus yra tas, kuris nelegaliu būdu ieško legalios situacijos ir legalios teisės apsispręsti, griudamas esamąją situaciją. Jis atsistato paklusti esamajai teisei ir esamajai valdžiai ir tuo pačiu atsistoja prieš valdžią ir prieš jos įvestą teisę, nepaisant iš kur ji būtų ir kokie legalūs pagrindai ją stiprintų. Jis neieško nelegalumo "per se", o atvirkščiai — jis kovoja už legalumą, už tą, į kurį jis tiki, nors jo priemonės dažniausiai būna nelegalios, kaip vienintelė antitezė tariamajam legalumui sužlugdyti. Už tai jo heroizmas būna didelis, einas nuo nepajėgumo į galybę, per kraują, per savo desperatišką viltį ir per savo, prieš paneigtą, teisę.

Nelegalus herojus nėra nebando savęs pateisinti. Čia jis ir skiriasi nuo paprasto kriminalisto, išdaviko ar karjeristo. Jis ieško galybės per atvirumą, jis siekia būti stiprus per apskurumą, jam yra leista sleptis ir bėgti, būti nematomam ir atsirasti pačiu kritiškiausiu momentu, išnaudojant prieš stiprumą, kuris negali parodyti savo silpnumo ir yra visados matomas. Nelegalus herojus nebando užkrauti kaltės ant kito pečių, ir už tai jis neatsiprašo, nes atsiprašymas būtų veidmainystė ir melas. Jo nelegalumas negali būti teisinamas legalumu, nes tada jis pamestų visą savo savarankiškumą ir tą garbę būtų nelegaliu herojum. Jo dalia yra žūti garbingai, momentui atėjus. Jis žino, kad už to miško, už to bunkerio, už to patvorio jo laukia įvesta valdžia, kuri nediskutuos savo legalumo, nes smurtas nediskutuoja.

Kiekvienas žmogus, jaučiąs nelegalių įvestos ideologijos ir santvarkos gyventojų ir prieš ją kovojąs, pasidaro nelegalus herojus, virsdamas integraline dalimi tos tvarkos ir legalumo, kurią įkūnija partizanai.

Mes minim herojus prie lietuviško kapo. Mes supratom, kad ta saujelė nelegalių herojų, žuvusių beviltiškoje rezistencijoje, yra vienintelis paminklas mūsų tautos rezistencijos prieš smurtą ir legalizuotą nelegalumą. Šitie herojai yra dvigubi savo prasme. Jie žinojo, kad

jų likimas yra žūti miške ar kėlėje. Jie pasirinko laisvą, kovingą mirtį. Ir vienas po kito krito, minėdami Lietuvos žemę ir lietuvių brolius. Antra — jie turėjo iliuziją mirti naudingai, kas yra svarbiau, negu tik šiaip sau mirti: jie turėjo pasauliui "message", parašytą jų pačių krauju.

Partizano metodai ir atsiekiniai
Pasalinti legalizuoto teroro galvą ar tironą yra senas ir dar ne taip senas (jeigu prisiminsim visus arabų kivirčius) pasauliui puikiai žinomas būdas sugrąžinti legalumą nelegaliai. Mūsų partizanai neturėjo nei progos, nei sąlygų sugrąžinti smurtu, kas buvo smurtu atimta. Jie galėjo išlaisvinti mažą kaimelį ir tuoj pat jį vėl sugrąžinti teroro rankai. Jie galėjo išgelbėti vieną kitą belaisvį ir duoti jam progos mirti nauja mirtimi kitą kartą.

Mūsų partizanai buvo visiškai neįmanoma atsiekti galutinio užsibrėžto tikslo. Jis tik

Pokalbis lietuvių meno mėgėjų parodoj Brooklyne, N.Y. Kairėje — meno kritikas Stasys 'Gostautas', dešinėje — dail. V. K. Jonynas.

galėjo pasirodyti kaip budinti jėga, sunaikinti tik traukinį pakelui į Kazakstaną, sudeginti legalizuoto budelio namus, ar šiaip sau kokį nepakenciamą okupacijos talkininką eliminuoti, vis primenant egzistuojančiai valdžiai, kad Lietuvos rezistencija nemiega.

Teroras, sabotazas, "guerilla" karas yra gal patys dažniausi metodai, vartojami šių dienų kovoje. Jų tikslas dažnai nėra kristaliniai aiškūs. Dažnai būna aiškūs tik pats pralaimėjimas. Būt ir pralaimėjimas, viską sumuojant, turi nepaprastos psichologinės reikš-

mės, primenant pačiai tautai, kad ji dar turi bėgančio kraujo ir neužslopintos valios. Savo žygių mūsų partizanai priminė suklustotai valdžiai, kad ji negali miegoti ant svetimos žemės be baimės ir be atlyginimo. Mūsų partizanų sabotažo rezis-

(Nukelta į 6 psl.)

Už ką premijuotas Anatolijus Kairys

BEN. BABRAUSKAS

Iš devynių skautininkų konkursui atsiųstų dramų veikalų greitai atrinkti du geriausi, nors pradžioje buvo nuomonių **Eldorado** laikyti pirmosios premijos kandidatų. Atplėšus vokus, kiek nustebino faktas, kad abu gana skirtingi veikalai yra to paties autoriaus plunksnos.

Šviesa, kuri užsidegė
yra 70 psl. 3 veiksmų tragedijė, kaip ją autorius pavadino plg. operą ir operetę. Tai yra laisvės kovotojų apoteozė, kurios šešėlyje smėkšo įvairia-
palsvės Lietuvos pavergėjų

šmėklos. Veiksmo fonas — (laisvės) rūmų griuvėsiai vakaro prieblandoje ar naktį ir šviesos (laisvės simbolis), kurį laisvės kovotojai siekia uždegti, o Sargybinis saugo, kad tai neįvyktų.

Veikėjų — devynetas: visi jie ryškūs, jų kalba skalsi, bet atseikėta. Gal tik III veiksmo pokalbiuose vienur kitur norėtusi, kad patriotinis patosas būtų laisvės kovotojų pridengtas.

Ekspozicijoje parodomi laisvės kovotojai: bevardžiai Jis ir Ji neša sužeistą partizaną Vienažviusus. Priėję vakare rūmų griuvėsius, ilsisi. Išgirsta požemyje triukšmą, bet neranda, kas jį kelia. II veiksmo išvystame smėklas. Atrodo, jų tiek daug, tokie jie skirtingi, o iš tikrųjų tik keletas: Korikas ("ekscelencija"), Lunatikas ("ministeris"), Sargybinis, Idiotas, Deputatė, Sekretorė. Deputatė (aliuzija į žinomą mūsų tautos atskalbį) ieško savo motinos. Sargybinis atsiliepa, jog jos ponas jos motina išvėžęs. Sekretorė kalba apie savo mergytę. Sargybinis: Tu jos neturėjai. Ji nori pasmaugti Idiotą (buv. policijos viršininką) — smėklą.

III veiksmo sužinome, jog Idiotas buvo ją pamilęs. Ji nužudžiusi savo kūdikį ir gavusi 5 metus kalėjimo. Tuo tarpu Vienasžviusus atvedamas pas Koriką. Tariamasi jį pakarti. Bet Lunatikas teigia, jog pakartas jį būsiąs dar pavojingesnis. Verčiau jį reikia priversti jiems dirbti. Kai jie išeina pasitarti, Sekretorė ir Deputatė prašo Vienasžviusus užtarti jas pas Dievą: viena nužudžiusi savo vaiką, kita išdavusi savo motiną.

Zinoma, ne čia veikalo turinys: čia tėra viena jo detalė, nelyginant koks angelukas garšiosios Šv. Petro ir Povilo bažnyčios lubose Vilniuje. Iš detalės numanu veikalo gyvumą ir turiningumą. Tragedijėtės paibaiga šviesi, nors ir po tiesios tragiškų paveikslų. Korikas pasakelbia Vienasžviusus paleidžias, bet šis nenori nieko kito, tik laisvės. Tada Idiotas jį nuduria. Visi pranyksta. Jis ir Ji pabundą ir randa Vienasžviusus nese-

Anatolijus Kairys

niai mirusi. Saulė teka. Švyturys padegtas. Šviesa, kuri užsidegė, yra laisvės simbolis.

Veikalo kompozicija, Binkio žodžiais tariant, bent kiek naujoviškai nusiteikusi. Žiūrovo, atrodo, neapvils: už tat autorių nustebino pirmuosius savo skaitytojus sumaningu. Sumanaus režisieriaus, dailininko ir igudusių aktorių rankose veikalas turėtų atrodyti įspūdingai. Chicago, N. Yorkas, o gal ir kiti miestai pajęs jį ištempti.

Eldorado

60 psl. 3 v. drama yra sumegzta to paties Anatolijaus Kairio. Čia veikėjų tik šešetas, ir veikalas nesunkiai gali būti pastatomas ir suvaidinamas net ir mėgėjų. Patriotinis turinys čia pasiremtas ne tiek frazėmis, kiek veikėjų charakteriais. Jeigu aktorius neįsigilintų pvz. į pagrindinio veikėjo, senuko vaistinin-

(Nukelta į 6 psl.)

Kertinė Paraštė

PIGIAUSIOS, BET PRASMINGOS ATOSTOGŲ KELIONĖS

Atostogų savaitės prieš akis. Čia pat atsipalaidavimas nuo pabodusios ir varginančios, fizines ir dvasines jėgas išsemančios kasdieninės rutinos. Vieni planuoja, ar jau ir pradeda vykdyti, kontinentinio bei šiaip pajūrinio ar pačeri-
nio maršruto keliones, kiti, nepaslankešni ar pinigų mažiau turį, pasitenkinam ir statiška gamtos nuosąlima. O tokių, gal būt, yra daugiausia, ieškančių ne žaibinės dvidešimto amžiaus kelionės įtampos, bet ramaus poilsio, kur nors brętančios vasaros gamtoje, prie tyvuliuojančių vandenių, toli nuo didmiesčio užimo, tyliai alusiojančioje laiko ramybėje. Pagaliau ir kelionių mėgėjai atostogines savaites visą laiką nukreipia į vieną tik greitkelio ar automobilio. Vienai antrai dienai taigi sustoja išskirtinai gražioje vietoje. Gi net ir paprastai nakvynėi stabtelėjus, atsiranda viena kita valanda, kurią reikia kuo nors užpildyti.

Šia proga tad ir norėtume čia pabrėžti, kad atostoginis žmogaus atsišviežinimas, tai nėra tik koks nors tingus ir nirvaninis snūduriavimas smėlyje ar pavėsyje. Atostogos kaip tik yra labai patogus laikas paimti į rankas ir knygą, įsidėti ją į automobilį kelionėje, rasti jai vietos ant stalo vasarnamyje, neužmiršti jos net kaitinantis smėlyje bei pavėsiaujant po medžiu.

Knyga atostogose nė vieno nenuvargins, ir atostoginis poilsis nebus apskurintas klausimu: ką čia dabar daryti? Su knyga atostogos nepavirs tik šimtaprocentiniu tinginaviu, o taps prasmingu, laiko praleidimu, kuriame randama toliau augsinė proga ne vien fiziškai, bet ir dvasiniais atsigalvinti.

Pagaliau su knyga rankoje, net ir nekeliaujant, atostogos gali virsti nuostabiausią kelionę į egzotiškiausius žemės pakraščius, į liūtvines praėjusio laiko epochas, į tyrus poezijos šaltinius, į filosofines gyvenamojo laiko platumas. Ir šitos prasmingos kelionės bilietas kainuos tik vieną kitą dolerį, tik tiek, kiek užrašyta įsigyjamoms knygoms viršelyje ar applanke. O ir tas išmetamas knygai įsigyti doleris bus išleidžiamas ne vien tik kokiame gryname asmeniškame atostoginiam malonumui. Pinigu bus paremiama ir mūsų lietuviškosios knygos egzistencija ir sunkiai besiverčiančių leidyklų pastangos.

O tokių, palyginti pigių, kiekvienam lengvai įsigyjamų atostoginių kelionių bilietų — knygų, išėjusių pastaruoju

laiku, yra gana gausus ir įvairus pasirinkimas.

Sakysim, jeigu jūs norite per porą dienų be jokio nuovargio nukeliauti nuo Sateikių Žemaitijoje iki Pacifiko pakraščio, ir dar tokių įdomių žmonių draugystėje, ir dar tokio romantiško 19 amžiaus pradžioje, kodėl nepaimti į rankas Kazio Almeno dvitomo romano "Upė ir rytus, upė ir šiaurę". Jeigu vėl norite iš praeities grįžti į šios dienos Amerikos prerijas ir į šių dienų jaunystės nuotykių, kodėl nepasirinkti to paties K. Almeno novelių rinkinio "Bėgiai". O kaip įdomu pasižiūrėti iš literatūrinės perspektyvos į mūsų pačių čionykštį šios dienos ir artimos praeities gyvenimą. Reikia tik paskaityti Aloyzo Barono išleistąjį novelių pluoštą "Saulės grįžimas" ar Alės Rūtos romaną "Kelias į kairę". O ar gali būti geresnis laikas, kaip atostoginis, ramiai ir neskubant įsigilinti į filosofines minties turinį. Tuo atveju vėlgi labai pravartu atskleisti kapitalinį, degančių šio laiko problemų kupiną Juozo Girniaus veikalą "Žmogus be Dievo" ar prof. Antano Macceinos "Niekšybės paslaptį". O čia pat vėl pasaulėžiūrinis liūzių žmogaus dvasioje smalsiai benagrinėjanti Stasio Ylos knyga "Dievas sutemose". Atostoginės aplinkos rėmai ir nuotaikos taipgi ypač gali tiktai prie poezijos puslapių. Tikra dvasinė atgaiva tokiomis valandomis atsiversti tik ką išėjusį Antano Jasmanto rinkinį "Gruodas" ir visą eilę pastarotojo meto kitų mūsų poezijos knygų. O kas norėtų to viso literatūrinio gero pasirinkti vienoje knygoje, tam labai parankus yra neseniai "Nidos" išleistas literatūros metraštis "Pirmoji Pradaigė".

Pagaliau ir be čia greitosiomis suminėty, kiek daug, gal būt, dar neskaitytų knygų iš ankstesniųjų metų. Visos jos kantriai laukia išvykos drauge su mielu skaitytoju į šios vasaros saulėtąsias atostogų dienas. Tad lietuviškoji knyga tebūna pats tikrasis bilietas įdomios mūsų atostoginės kelionės į kūrėjų ir nekasdieninį pasaulį, nešantį mums ne vien tik poilsio, bet ir dvasinio bei estetinio pilnumo bei minties gelmių. Knyga mūsų nuosirdžiai laukia pas šios dienos knygnešius — spaudos platintojus atskirose kolonijose ir gausiausiame lietuviškųjų leidinių platinimo centre — "Draugo" administracijoje. Tad nepamirškime pasiimti šio piniginę prasme pigiausios, bet dvasinio maršruto prasme pačios ilgiausios ir pačios prasmingiausios mūsų atostoginės kelionės bilieto — lietuviškosios knygos.

k. b.

Šiame numery:

- Pigiausios atostogų kelionės.
- Biliūno liūdna pasaka kartojasi.
- Už ką premijuotas Anatolijus Kairys?
- Pasaulėžiūriniai biologinės chemijos aspektai.
- Pablo Casals festivalis Puerto Rico.
- Vysk. Pr. Būčys apie Kazimierą Jaunį.
- Petro Vaičiūno eilėraščiai.
- Žmogus kuria žmogų.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Rašytoja Žemaitė A. Steponavičiaus medžio raižinys. Kaip jau buvo anksčiau rašyta, š. m. gegužės mėn. 31 d. suėjo 120 metų nuo mūsų literatūros klasikos Žemaitės gimimo. Sukaktis minima ir pavergtųjų tėvynėje ir laisvųjų pasaulio lietuvių.

PASAULIŽIŪRINIAI BIOLOGINĖS CHEMIJOS ASPEKTAI

DR. VLADAS LITAS

Sugretinimas — biologinė chemija ir pasauližiūra — tur būt, kiekvieną nustebins: biologinė chemija ir pasauližiūra, gali atrodyti, yra dvi tarpusavy labai tolimos sritys. Tarp gamtos ir dvasinių mokslų paskutiniai trims šimtmečiais išsivystė gana didelis atstumas. Biologinė chemija ir pasauližiūra tuo būdu daug kam kelia nesuderinamumo jspūdį.

Siaura žmogaus galvosena, klaidingas klausimo statymas ir metodika tarp gamtos ir dvasinių mokslų išvystė didelį atstumą. Tarp gamtos ir dvasinių mokslų atstovų yra tarpusavy atšalinimas: gamtininkai beveik nesidomi dvasiniais mokslais, dvasinių mokslų atstovai neieško atramos gamtos moksluose.

Bet senas griovys tarp gamtos ir dvasinių mokslų naujais laikais pradeda užsipildyti. Tam tikros jėgos eina prie šių mokslų suartinimo. Šitos jėgos kyla iš dviejų šaltinių:

1. Gamtos mokslai dabar vis daugiau užgriebia dvasinių mokslų sritį. Dvasinių mokslų atstovams tuo būdu pasidaro tam tikra gamtos mokslų atrama.

2. Plati dvasinių mokslų sritis remiasi gamtos mokslų duomenimis ir metodais ir tik šitaip prieina prie savo problemų sprendimo.

Štai keli tarpusavy susipynimo pavyzdžiai. Filologija gali išspręsti daug klausimų elektronų skaitytuvų pagalba, isopantai istorikams padeda nustatyti amžių, analitiniai chemijos metodai prisideda prie istorinių problemų sprendimo, biologinė chemija tiria dvasinę žmogaus būseną ir t. t.

Kiekvienas, tur būt, supras fiziologijos ir psichologijos sugretinimą: šitie mokslai vienas be kito nėra suprantami.

Gamtos mokslai vis daugiau duomenų perkelia į dvasinių mokslų sritį. Tarp gamtos mokslų ir pasauližiūros, pagaliau ir tarp specialių filosofinių ar teologinių klausimų anksčiau ar vėliau išsivysto tam tikras santykis. Šita padėtis yra pasiekiamas tik po daugelio eksperimentų. Eksperimentai yra bendrų gyvybės ar negyvybės gamtos išvadų pagrindas. Tarp gamtos mokslų nėra izoliavimosi, ir dėl to iš eksperimentų galima daryti bendras išvadas. Modernioji fizika daro tam tikro poveikio ir filosofijai. Gyvulių ir augalų evoliucijos principas yra biologijos ir pasauližiūros susidūrimo laukas.

Mūsų laikais tarp pasauližiūrinių problemų ir biologinės chemijos, kitų vadinamos biochemijos, išsivystė artimi kontaktai. Biologinės chemijos tyrimų laukas yra gyvas organizmas. Bet organizmas nėra tik cheminė mašina. Biologinė chemija yra biologijos ir medicinos pagrindas. Bet bendra organizmo problema yra biologijos ir medicinos sritys.

Biologinė chemija dabar daro negirdėto tempo pažangą: per paskutinį dešimtį metų ji priaugo nemažiau kaip 400%. Šitą mokslą kiekvienais metais praturtina daugiau kaip 50,000 eksperimentinių duomenų. Tur būt, nė viena biologijos problema negali būti išspręsta be biologinės chemijos. Biologinė chemija atidaro kelią į biologinę problemą. Mediciniškai diagnozė ir terapija daugiausia remiasi biologine chemija.

Organizmo gyvybės pagrindas yra cheminės gyvybės substancijos reakcijos. Celė kaip

gyvybės pagrindas yra komplikuotas cheminis organizmas. Senas, bet kartu ir jaunas dėsni: nėra gyvybės be cheminių reakcijų. Gyvybė yra komplikuotų cheminių reakcijų išdava. Cheminių reakcijų sustabdymas išsukia organizmo mirtį. Bet cheminės organizmo reakcijos apima ir centrinę nervų sistemą. Centrinė nervų sistema yra dvasinių funkcijų aparatas. Biologinė chemija prieš save turi didelį uždavinį: iš gyvo organizmo izoliuoti visas substancijas, grynai forma ir išaiškinti cheminę struktūrą. Kitas uždavinys yra nustatyti cheminių medžiagų tarpusavy veikimo santykius, ir reakcijų vyksmą. Cheminės organizmo reakcijos yra nuolatinės ir nedaro pertraukų.

Biologinė chemija, turėdama milžinišką eksperimentinių duomenų masę, be abejo, sudaro tam tikrą poveikį į mūsų pasauližiūrą. Šito mokslo sritimi yra ir pats žmogus. Eksperimentiniai biologinės chemijos duomenys gali skatinti spekuliatyvinę filosofiją problemas persvarstyti.

Gamtos mokslų filosofija 1774 metais sukūrė Vis vityalis, arba gyvybės jėgos dėsni. Šitas dėsni apėmė paslaptį gamtos substancijos jėgas. Gamtos mokslai anais laikais gyvybės gamtos jėgų suprasti neįstengė. Tik "gyvybės jėga", anų laikų mokslo duomenimis, kuria organines medžiagas. Organinių medžiagų sintezė už organizmą ribų nevyksta. Tik organizme gali susidaryti naujos organinės medžiagos. Bet F. Woehler, vokiečių, 1828 metais sintetiniu būdu pagamino šlapalą. Sintetinio šlapalo pagaminimas sukrėtė Vis vityalis arba "gyvybės jėgos" dėsni. Tolimesni sintetiniai organinių medžiagų junginiai šitą dėsni visai sugriovė. Justus von Liebig 1852 metais šitaip pasakė: "Vokiečių gamtos filosofija yra apmirus medis: gražūs lapai, puikūs žiedai, bet be vaisių".

"Gyvybės jėgos" dėsni kiek ilgiau išsilaikė kita forma: tik gyva ir nesužalota celė turi "gyvybės jėgą" ir gali kurti naujas medžiagas. Celės užmušimas arba bent sužalojimas atima visą "gyvybės jėgą". Bet šitą įsitikinimą 1897 metais sugriovė E. Buchner. Mielės skaldo cuk-

rumas. Vandenynų dugnas po ilgo laiko pasidarė įvairių organinių medžiagų surinkimo centrumas.

Woehler ir Buchner biologinės chemijos atradimai turi pasauližiūrinę konsekvenciją. Mūsų laikais artimiausi ryšiai tarp biologinės chemijos ir pasauližiūros išsivystė gyvybės kilmės klausime. Šitas labai senas klausimas įeina į religijų sritį. Gamtos mokslai šiuo klausimu iš karto nesidomėjo. Gyvybė ligi Pasteuro laikų dažniausiai buvo kildinama iš negyvos gamtos. Kirmėlės ir musės esą atsiranda iš puvančių medžiagų. Bet Pasteuras įrodė kitaip: gyvybė iš negyvos medžiagos neatsiranda. Gyvybės kilmės aiškinime yra trys koncepcijos:

1. Gyvybė antgamtinio aktu yra sukurta.

2. Gyvybė, kaip atsitiktinumas, kilo iš negyvos gamtos. Kita koncepcija remiasi milžiniška laiko erdve.

3. Gyvybė yra lėto chemiško išsivystymo iš negyvos medžiagos išdava. Prieš kiek laiko atrodė populiari hipotezė apie gyvybės išsivystymą iš Kosmo. Mikroorganizmai su kosminėmis dulkėmis esą pasiekė žemę. Bet šita hipotezė tik nustumia klausimo aiškinimą. Iš kur gyvybė atsirado? anų kosminių kūnų?

Pirmas ir antras gyvybės kilmės aiškinimo kelias — gyvybės sutvėrimas antgamtinio būdu ir gyvybės kaip atsitiktinumo atsiradimas iš negyvos gamtos — lieka be eksperimentinio patikrinimo. Lėtas cheminis gyvybės išsivystymas iš negyvos gamtos kaip trečia prielaida dabar kelia gamtininkų susidomėjimą. Tarp žemės plutos susidarymo ir pirmosios vienašalės gyvybės pasirodymo praslinko milijonai metų. Kelias, atvedęs iki pirmos gyvybės pasirodymo, šitaip atrodo:

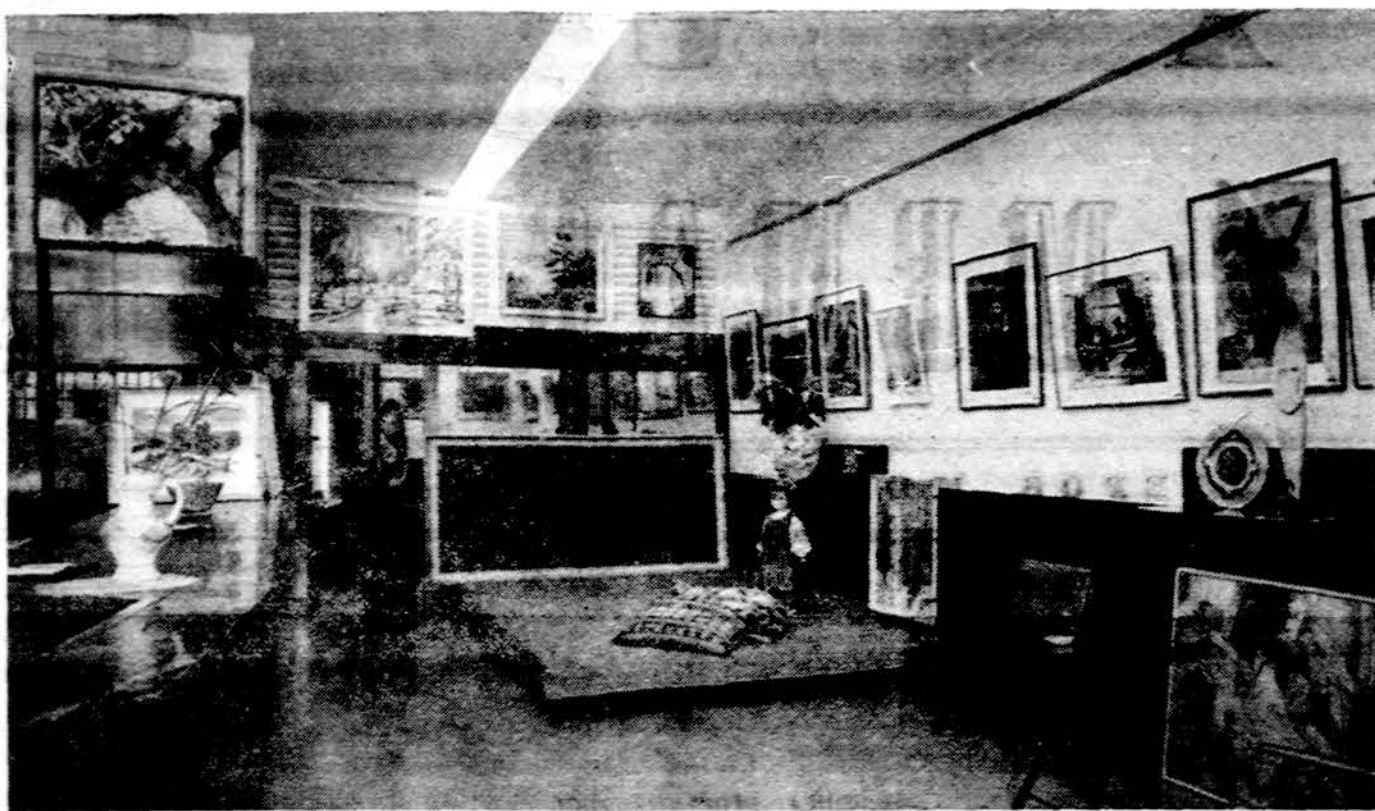
1. Neorganinių junginių žemės paviršiuje susidarymas. Šitas periodas apima ir neorganinių anglies junginių susidarymą.

2. Organinių junginių kilmas iš neorganinių.

3. Organinių junginių išsivystymas iki gyvų sistemų.

Prieš pirmos gyvybės celės atsiradimą žemės paviršius išsivystė organinių anglies junginių. Tik šitaip gali būti suprantamas tolimesnis gyvybės išsivystymas.

Pirmąkart žemės atmosfera po žemės plutos susidarymo susidėjo iš vandenilio, metano, vandens garų, amoniako ir sieros vandenilio. Šita atmosfera iš erdvės praleido įvairius spindulius iki žemės paviršiaus. Kosminiai spinduliai žemės paviršiuje tuo būdu sukėlė įvairias chemines reakcijas. Šitų reakcijų išdava — pirmieji organiniai junginiai. Didelio energingumo organiniai junginiai kritę į vandenį ir skendo į vandenynų dugną. Okeanų dugnas šitaip susidarė organinių junginių, įvairių tarpusavy reaguojančių, susikongravimo vieta. Mūsų laikų eksperimentai šitą proceso modelį tik patvirtina. Pirmąkart atmosferos dujų mišinys, veikiamas tam tikrais spinduliais, pagamina gyvoms celėms reikalingų organinių medžiagų. Gyvybės pagrindas yra didelis organinių anglies junginių įvai-

Lietuvių meno galerija, pasivadinus "69", Marquette Parke, Chicagoje.

Nuotrauka V. Noreikos

ry į alkoholi ir anglies dvideginį. Šitą skaidymą esą gali atlikti tik gyva mielės celė. Bet Buchneris sutrynė mieles ir išsunkė syvus. Šitie mielių syvai taip pat sukelia alkoholinį rūgumą. Tam tikri biocheminiai procesai gali vykti be gyvos celės. Pagrindinis reikalas yra fermentų izoliavimas ir sukoncentravimas. Fermentai, arba biokatalizatoriai, skaldo organines medžiagas. Gyva celė yra fermentų gamtinio priemonė. Buchnerio atradimas sukėlė gyvą susidomėjimą. Buchneris sugriovė Pasteuro tezę. Pasteuras šitaip tvirtino: komplikuotas cheminis procesas kaip alkoholis rūgimas yra tik gyvos celės padaras.

Vokiečių Reichstogas 1877 metais išleido įstatymą: "Medžiagos, pagamintos cheminiu būdu, neturi patentų apsaugos". Šitas įstatymas ir dabar nepaprado galios. Gali būti patentuojamas tik gamybos procesas, bet ne pati medžiaga. "Cheminio įstatymo" pagrindas šitaip atrodo: Gamta turi visas chemines medžiagas. Žmogus naujų medžiagų pagaminti negali. Gamtos mokslų uždavinys esą tik šitų medžiagų atradimas. Naujų medžiagų kūrimas yra už žmogaus galios ribų. Gamta mūsų chemikams gali pasiūlyti naujų ir pranašesnių priemonių. Žmogus negali pralenkti gamtos.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

Šitas dėsni mūsų laikais yra praradęs savo galią. Organinė mūsų laikų chemija priskaito maždaug 900,000 junginių. Pusė šių junginių nėra gamtos padaras. Žmogus pasirodo didesniu chemiku kaip pati gamta. Senas žmonių galvojimas, kad žmogus negali pralenkti gamtos, pasauližiūriniu požiūriu yra klaida. Žmogus, Dievo apdovanotas protinėmis galiomis, turi prisidėti prie gamtos kūrimo ir jos apipavidalinimo.

rumas. Vandenynų dugnas po ilgo laiko pasidarė įvairių organinių medžiagų surinkimo centrumas.

Woehler ir Buchner biologinės chemijos atradimai turi pasauližiūrinę konsekvenciją. Mūsų laikais artimiausi ryšiai tarp biologinės chemijos ir pasauližiūros išsivystė gyvybės kilmės klausime. Šitas labai senas klausimas įeina į religijų sritį. Gamtos mokslai šiuo klausimu iš karto nesidomėjo. Gyvybė ligi Pasteuro laikų dažniausiai buvo kildinama iš negyvos gamtos. Kirmėlės ir musės esą atsiranda iš puvančių medžiagų. Bet Pasteuras įrodė kitaip: gyvybė iš negyvos medžiagos neatsiranda. Gyvybės kilmės aiškinime yra trys koncepcijos:

1. Gyvybė antgamtinio aktu yra sukurta.

2. Gyvybė, kaip atsitiktinumas, kilo iš negyvos gamtos. Kita koncepcija remiasi milžiniška laiko erdve.

3. Gyvybė yra lėto chemiško išsivystymo iš negyvos medžiagos išdava. Prieš kiek laiko atrodė populiari hipotezė apie gyvybės išsivystymą iš Kosmo. Mikroorganizmai su kosminėmis dulkėmis esą pasiekė žemę. Bet šita hipotezė tik nustumia klausimo aiškinimą. Iš kur gyvybė atsirado? anų kosminių kūnų?

Pirmas ir antras gyvybės kilmės aiškinimo kelias — gyvybės sutvėrimas antgamtinio būdu ir gyvybės kaip atsitiktinumo atsiradimas iš negyvos gamtos — lieka be eksperimentinio patikrinimo. Lėtas cheminis gyvybės išsivystymas iš negyvos gamtos kaip trečia prielaida dabar kelia gamtininkų susidomėjimą. Tarp žemės plutos susidarymo ir pirmosios vienašalės gyvybės pasirodymo praslinko milijonai metų. Kelias, atvedęs iki pirmos gyvybės pasirodymo, šitaip atrodo:

1. Neorganinių junginių žemės paviršiuje susidarymas. Šitas periodas apima ir neorganinių anglies junginių susidarymą.

2. Organinių junginių kilmas iš neorganinių.

3. Organinių junginių išsivystymas iki gyvų sistemų.

Prieš pirmos gyvybės celės atsiradimą žemės paviršius išsivystė organinių anglies junginių. Tik šitaip gali būti suprantamas tolimesnis gyvybės išsivystymas.

Pirmąkart žemės atmosfera po žemės plutos susidarymo susidėjo iš vandenilio, metano, vandens garų, amoniako ir sieros vandenilio. Šita atmosfera iš erdvės praleido įvairius spindulius iki žemės paviršiaus. Kosminiai spinduliai žemės paviršiuje tuo būdu sukėlė įvairias chemines reakcijas. Šitų reakcijų išdava — pirmieji organiniai junginiai. Didelio energingumo organiniai junginiai kritę į vandenį ir skendo į vandenynų dugną. Okeanų dugnas šitaip susidarė organinių junginių, įvairių tarpusavy reaguojančių, susikongravimo vieta. Mūsų laikų eksperimentai šitą proceso modelį tik patvirtina. Pirmąkart atmosferos dujų mišinys, veikiamas tam tikrais spinduliais, pagamina gyvoms celėms reikalingų organinių medžiagų. Gyvybės pagrindas yra didelis organinių anglies junginių įvai-

rumas. Vandenynų dugnas po ilgo laiko pasidarė įvairių organinių medžiagų surinkimo centrumas.

Woehler ir Buchner biologinės chemijos atradimai turi pasauližiūrinę konsekvenciją. Mūsų laikais artimiausi ryšiai tarp biologinės chemijos ir pasauližiūros išsivystė gyvybės kilmės klausime. Šitas labai senas klausimas įeina į religijų sritį. Gamtos mokslai šiuo klausimu iš karto nesidomėjo. Gyvybė ligi Pasteuro laikų dažniausiai buvo kildinama iš negyvos gamtos. Kirmėlės ir musės esą atsiranda iš puvančių medžiagų. Bet Pasteuras įrodė kitaip: gyvybė iš negyvos medžiagos neatsiranda. Gyvybės kilmės aiškinime yra trys koncepcijos:

1. Gyvybė antgamtinio aktu yra sukurta.

2. Gyvybė, kaip atsitiktinumas, kilo iš negyvos gamtos. Kita koncepcija remiasi milžiniška laiko erdve.

3. Gyvybė yra lėto chemiško išsivystymo iš negyvos medžiagos išdava. Prieš kiek laiko atrodė populiari hipotezė apie gyvybės išsivystymą iš Kosmo. Mikroorganizmai su kosminėmis dulkėmis esą pasiekė žemę. Bet šita hipotezė tik nustumia klausimo aiškinimą. Iš kur gyvybė atsirado? anų kosminių kūnų?

Pirmas ir antras gyvybės kilmės aiškinimo kelias — gyvybės sutvėrimas antgamtinio būdu ir gyvybės kaip atsitiktinumo atsiradimas iš negyvos gamtos — lieka be eksperimentinio patikrinimo. Lėtas cheminis gyvybės išsivystymas iš negyvos gamtos kaip trečia prielaida dabar kelia gamtininkų susidomėjimą. Tarp žemės plutos susidarymo ir pirmosios vienašalės gyvybės pasirodymo praslinko milijonai metų. Kelias, atvedęs iki pirmos gyvybės pasirodymo, šitaip atrodo:

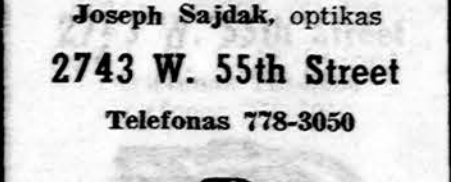
1. Neorganinių junginių žemės paviršiuje susidarymas. Šitas periodas apima ir neorganinių anglies junginių susidarymą.

2. Organinių junginių kilmas iš neorganinių.

3. Organinių junginių išsivystymas iki gyvų sistemų.

Prieš pirmos gyvybės celės atsiradimą žemės paviršius išsivystė organinių anglies junginių. Tik šitaip gali būti suprantamas tolimesnis gyvybės išsivystymas.

SOUTH CENTER OPTICIANS

Joseph Sajdak, optikas
2743 W. 55th Street
Telefonas 778-3050

Valandos: pirm., ketv. 12 v. r. iki 9 v. v. antr., treč., penkt. 9:30 v. r. iki 6 v. p. p. šešt. 10 v. r. iki 4 v. p. p.

Geri akiniai — greitas patarimas ir patalpinimas.

Mūsų SPECIALYBĖ — AKINIAI PAGAL RECEPTĄ.

Didelis pasirinkimas modernių stilingų rėmų.

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protistas
Aparatų, Protezų, Med. bandai, Spas, pagalba, kojos (Arch. Support) ir t. t.ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 28, Ill.
Tel. PROspect 6-5064
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1DR. ANNA BALIJUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAUKO AKINUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susita.Ofiso telefonas: PR 6-3239
Res. telef. WALbrook 5-5076Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatšiliepa, skambinti MI 3-6601Ofiso telefonas: PR 6-3239
Res. telef. WALbrook 5-5076DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-205 ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienis 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WALbrook 5-3045DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimąTel. ofiso HE 4-5849, rez. 358-2323
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarim.Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3235
DR. S. R. M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir ligoninė
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 1-3, val. penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligoniai priimami pagal susitarimąOfiso 735-4477; rez. PR 6-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimąTel. ofiso HE 4-1818, rez. RE 7-6587
DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždarytaOfiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2636 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-1278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.Tel. Grovershill 6-1595
DR. ALDONA JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAUKO AKINUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 8-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius, uždaryta.Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1287
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarim.Ofiso 585-2525, rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimąTel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 12-4 val. trečiad. uždaryta.Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDNIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2918.Ofiso PR 8-7773, rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad., ketvirt. 5-8 antrad., penkt. 1-4.
Priminėja tik susitarim.Ofiso HE 4-1818, rez. RE 7-6587
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 p. d.
Trečiadieniais uždaryta.Ofiso PR 8-7773, rez. PR 6-4732
DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. of. ofiso: PULham 5-4766
Namų: BEVERly 8-3946
Pirm. val: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-3 p. p. ir treč. uždaryta.

ras. Pirmąkart anglies junginiai okeano dugne po tam tikrų procesų sudarė nukleino rūgštis ir baltymus. Okeanų dugne vyko primityvi medžiagų apykaita. Šita apykaita yra gyvybės sistemos pradžia. Bet primityvi arčia pirmąkart gyvyj sistema neturi individualinio apribojimo, pvz., celių membranos. Pirmąkart medžiagų apykaita yra patvirtinta eksperimentinių tyrimų. Primityvi ir atvira medžiagų apykaita milijonus metų ėjo prie celių membranos susidarymo ir organizmo išsivystymo. Bet

PABLO CASALS FESTIVALIS PUERTO RICO

B. CIPLIAUSKAITE

Pirmojoje birželio pusėje Puerto Rico pradeda matytis neįprastai atrodančių ir keistai besielgiančių turistų: jie neapsirastę foto aparatais, net ir praėjus dviem savaitėm vis tiek pat „išbalę“, kaip ir pirmą dieną, o daugelis net nežino, koks pliažas yra pats įmantiausias, kokiam restorane sumaisomas skaniausias pušas. Tom dienom ir taksistai turi progos pasukinėti mažiau važinėtais keliais: vietoj į Dorado Beach ar Caribe Hilton, dažnam tenka pasukti konservatorijos ar universiteto link. Tačiau ir čia naujai atvykusieji skiriasi nuo tingaus atostogautojo: daugelis jų kantriai laukia autobuso ir leidžiasi nuotykingon kelionėn iš vienos miesto dalies į kitą, nuo kalvos ant kalvos, klausydami įvairių šnekas kaimyno pasakojamų istorijų.

Šie keistuliai: Pablo Casals gerbėjai, ne vienas iš jų praleidžiantis savo atostogas Puerto Rico jau aštunti metai maestro organizuojamo festivalio metu. Saule nudegti jiems nėra kada: nuo ryto iki vakaro sėdi auditorijoje, stebėdami, kaip kelių repeticijų metu sukuriamas simfonija, lygindami jų gerbiama Pablo Casals būdą bei techniką su pakviesto dirigento priėjimu prie to paties kūrinio, persimesdami keletu žodžių su orkestrantais ar solistais. Pertraukę metu jie dalinasi įspūdžiais su kitais, kasmet ten sutinkamais, muzikos mylėtojais, pasakoją apie metų bėgyje įvykusiųjų į gyvenamąją vietą koncertus, planuoja kartu lankyti kitus festivalius.

Casals dvasia visus sujungia, ir jei dažnai nuomonės nesutinka, vertinant solistus, nei vienas neabejoja Maestro patiekiamą interpretaciją. Tikru išgyvenimu tampa jo stebėjimas: 88 metų senukas, kuris prieš išeidamas scenon, kartais atrodo visai išsekęs ir užmerkto akim atsakinėja į klausimus, atsisotęs prieš orkestrą, staiga atjaunėja ir didingais mottais visus priveda prie susikaupimo. Visas jo veidas prašvinta šyp-

seną, kuri užkrečia orkestrą: išvydus jį, sužiba kiekvieno instrumentalistų akys, ir jaučiama bei regima, kad jis dar niekad su tokiu užsidegimu negrojo.

Festivalio orkestras tikrai nepaprastas. Suvažiuoja jie tom keliom savaitėm iš visų Amerikos kampų bei kampelių, tačiau jau pirmosios repeticijos metu groja taip, lyg visą amžių būtų tik šį sąstatą pažinę. Ne vienas iš jų žinomas kaip solistas; daugelis priklauso paties geriausiems orkestrams;

Pablo Casals

tačiau, pasibaigus festivaliui, atsisveikindami su Maestro, kuris juos išlydi aerodrome, jie sujaudintu balsu prašo, kad jiems būtų leidžiama sugrįžti sekančiais metais. Pasak jų, tik šių savaičių bėgyje jie jaučiasi tikrais muzikais, kiekvieną dieną save mato daugiau subręstančiais. Visa tai išplaukia iš ypatingo Casals elgesio su savo „pavaldiniais“: visų pirma jis juos mato žmogų ir kreipiasi į kiekvieną, kaip į atskirą ir pilnutinį asmenį. Po vieno ypatingai daug ovacijų sukėlusio koncerto Casals su išdaigška besidžiaugiančio berniuko šypsena jiems dėkoja: „Mes visi žinome, kad jūs tobuli profesionalai, tačiau ką tik jūs įrodė, kad jūs esate ir pagarbos verti mecininkai“.

Šiomet, kaip svečias, vienas

koncertui diriguoti buvo pakviestas Leonard Bernstein. Visi jį New Yorke girdintys buvo maloniai nustebinti: repeticijų bei koncerto metu jis pasirodė žymiai subtilėsiu, žymiai daugiau sugebančiu, negu „New York Philharmonic“ koncertuose. Atsisveikindamas su Maestro, jis atsisūso: „Su tokiu orkestru man ir New Yorke būtų nesunku dirbti“.

Idomu stebėti taip pat ir skirtumą tarp solistų bei jų elgesio koncertuose. Tai ypač iš-

ryškėjo Yehudi Menuhin ir Rubinstein atvejuose. Pirmasis tiek repeticijose, tiek koncertuose kukliai stovėjo, nuostabos bei pagarbos pilnomis akimis sekdamas mažiausią dirigento judesį, kartais simpatiška šypsena paskatindamas orkestro smuikininkus, visiškai atsidavęs interpretuojamai muzikai. Kam yra tekę jį girdėti išpildant Beethoveno koncertą smuikui su Ormandy ar Furtwaengleri, sunku buvo įtikėti, kad jį imanoma dar geriau sugroti. Tačiau ir čia pasirodė, kad niekam nėra ribų: nutilus paskutiniams garsams, keletą akimirkų saugėsi buvo tylu, ir tik paskui, lyg atsikvošėdami iš sapno, visi pradėjo aistringai ploti. Preciziškumas, virtuozinis skumumas, sujungti su stebėtinu švelnumu bei įsijautimu, publiką kuriam laikui

buvo perkėlę į tyriausios muzikos sferas.

Visai kitokiu pasirodė Rubinsteinas, daugeliui jau seniai pažįstamas kaip arogantiškas virtuozas. Nemaloniai paveikė pirmą kartą aštuonerių metų laikotarpį pastatytas reikalavimas neįsileisti niekieno į salę repeticijų metu. Dar stipresnę reakciją išaukė jo kategoriškas uždraudimas perduoti koncertą per televiziją. Pačiu koncertu metu jautėsi įtampa tarp orkestro ir solisto, kuris visiškai neįsijungė festivalio dvasion. Jo atliktas Mozarto koncertas fortepijonui Nr. 20 nuvylė visus, ir tik Beethoveno koncertuose išvystytas virtuozinis skumumas atstatė jo reputaciją.

Festivalio programa visuomet gana klasiška: Bach, Mozart, Beethoven, Brahms. Bent vienas vakaras (šiame iš viso tų duotų septyni koncertai) skiriamas kamerinei muzikai, o paskutiniam dažniausiai atliekama kokia nors oratorija ar choralinis veikalas. Šiomet parinktas Haendelio „Mesijas“ kur ir vėl aiškiai buvo patirta, kokios įtampos koncertui turi vieno žmogaus dvasia. Nutarta pabandyti jį pastatyti, talkininkaujant vietiniam, tik prieš pusę metų suvertam konservatorijos chorui.

Jo repeticijose dalyvavusieji į paskutinį koncertą ėjo labai skeptiškai nusiteikę: iki paskutinio vakaro jis skambėjo labai silpnai, nedisciplinuotai, nemusniškai. Tačiau Maestro dvasia ir čia laimėjo: koncerto metu choras staiga įgavo galios bei išraiškos, išnyko visi nedarnumai, ir paskutinis vakaras praskambėjo tokio pat pakilioji nuotaikoj, kaip visi kiti. Nors dėl veikalo ilgumo jis baigėsi tik apie vidurnaktį, balsams nutilus, niekas nesiskirstė, ir atrodė, kad ovacijos tęsis per visą naktį. Džiaugsmu ir jaunatvės švītėje Maestro veidas; džiaugsmu perpildyti atrodė ir orkestro bei choro dalyviai. Tik žiūrovai skirstėsi kiek susimąstę ir nuliūdę: ir vėl turės laukti ištisus metus, kad galėtų sugrįžti ton nepakeičiamon atmosferon, kur keletą savaičių gyvenama ir kvėpuojama tik muzika, ir kur kiekvieną dieną turima privilegija matyti bei girdėti vieną iš didžiausių šių dienų muzikų.

PETRAS VAIČIŪNAS

GYVENIMO PRELIUDAI

Ir erdvės žvaigždės aš tiksliai suskaičiuoju.
Ir žemės ribas nesunku man surasti.
Išmokau ir žiedu gerėtis skaisčiuoju...
O širdį, ar tu ją išmokai suprasti?

— Nuskaidrusi žeme, ir kam tu taip gražines
Pavasario saulę pražydusią vasarą?
Atsileis ruduo, kaip žmogus tas be sąžinės...
— Ir jam aš gražiesiu nors šaltryčio asarą.

Koks didelis džiaugsmas užbaigusiam darbą
Sėdėti pastogėj su kepalu rankoj
Ir valgant klausyti, kaip lietlašiai barba,
Kaip vėjas ant stogo atlopiąs tranko.

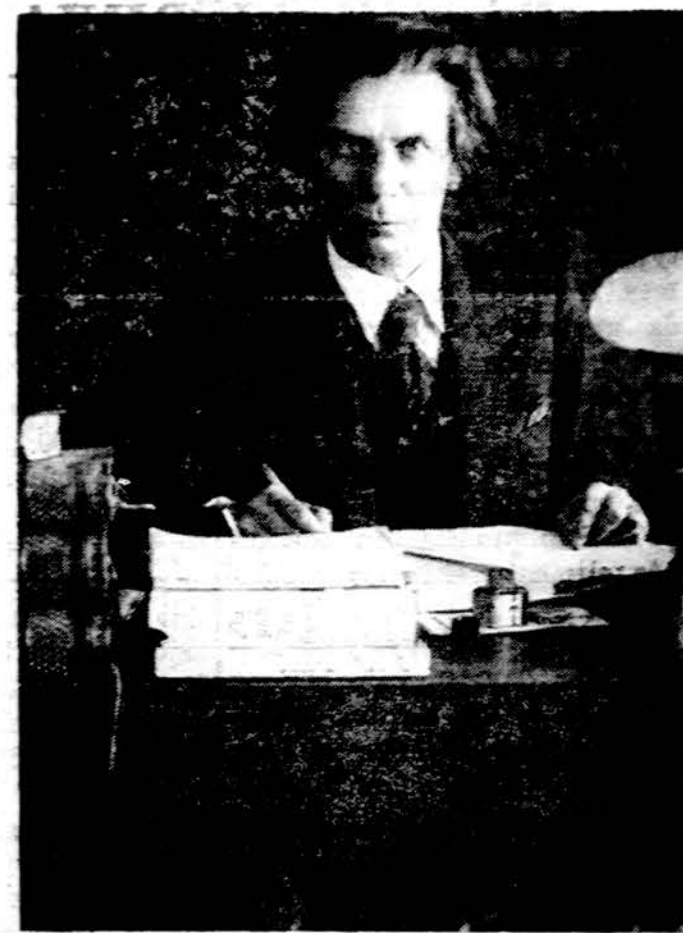
Norėdamas laimei per petį paploti.
Išvaikščioju žemės aš ilgį ir plotį,
Ir, tik jau namolio bebaigdamas kelią,
Išvydau, kad laimė vartus jau man kelia.

Ir, gimstant gyventi, mus asara lydi,
Ir, žengiant į karstą, — taip pat ji palydi...
Bet kol tu nuo lepio keliauj lig karsto,
Ar dienos gėlių tau po kojų nebarsto?

Begiržtančių paukščių prižadintas lauke,
Sakyk, ar matai tu, kaip upė ta plaukia,
Kaip, uolą pribėgus, ir aukštį ji tyška.
Kaip neša jos bangos ir saule, ir mišką?
Ak lauke, ir tu juk gyventi atsiškielei!
Vėl varpom snarės, pražys vosilėliai...
Girdi, ką sakau tau, pavasario lauke? —
Vėl upė be ledo, vėl jūron ji plaukia!.

Petro Vaičiūno antkapis Rasų kapuose, Vilniuje

Rašytojas Petras Vaičiūnas 1939 metais

Kaip sodas ne kasmet mums derlių veda,
Taip ne kasdien ir dainius kuria daina.
Kaip upė tik patvinsu aižo ledą,
Taip žemėn ne vergaut daina ateina.

Daina sudainuota... Tuoj laisvui judėjęs...
Nutišiu kaip kanklės, prabilt negalėsiu...
Ak, ne! Jei tėvynę po žemės gulėsiu,
Ak, oro!.. Dek žvakę!.. Nėr širdžiai kuo plakti.
Globt žemę ir žmogų... Sudegt man šią naktį!..
Garbė tau per amžius užgesęs poete,
Kad žemę ir žmogų šaukė tu mylėti, —
Tariau aš vos girdint ir uždegiau žvakę,
Nors švietė pro langą naktis žvaigždžių.

Ak spindinčios žvaigždės, kaip jūs vis negasios,
Taip man negyventi be degančios dvasios!
Kaip jūs neužbėstat tamsiausiąją naktį,
Taip manajai širdžiai gyvybiškai degti,
Kad, amžių glūdybėn dienų išlydėtis,
Palikčiau toks pat vis, kaip šianakt, žvaigždėtis.

Vėl, akį nušiuostes, su saule kalbuosi,
Ką žemės gyvenimo asarai duos ji,
Kad ši, kaip rasa ant gėlių nelytėtų,
Žmogaus akyje vien džiaugsmu tik švytėtų.

Pavasaris žemę gėlėm apipynė,
O aš kuo papuošiu save ir tėvynę,
Kad jai ko skolingas prieš mirtį nelikčiau,
Kad, nakčiai atėjus, be skausmo užmigčiau?

Petras Vaičiūnas, žymus lietuvių poetas ir dramaturgas, įėjus dar gyventų, tai š. m. birželio 27 d. būty sukakęs 75 metų. Rašytojas mirė 1959 m. Yra išleisęs visą eilę poezijos knygų. Kai kurie jo eilėraščiai vėliau buvo tapę populiariomis dainomis. P. Vaičiūnas taipgi yra produktingiausias nepriklausomybės laikotarpio dramaturgas, scenai davęs net 11 savo veikalų. Pastaraisiais gyvenimo metais, jau sunkiai sirgdamas, parašė nepaprasto skaidrumo eilėraščių ciklą „Gyvenimo preliudai“. Kai kuriuos jų čia pateikiame ir mūsų skaitytojams.

Vysk. Pr. Bučys, MIC

APIE KAZIMIERĄ JAUNIŲ

Iš atsiminimų, užrašytų prof. Z. Ivinskio 1950 metais ir spaudai parengtų J. Vaišnoros, MIC. Atsiminimus atskira knyga išleidiu kun. V. Puidokas

Kun. Kazimieras Jaunius iš Zemačių vyskupijos buvo gimęs Lembo kaime Zemaityje 1849 m. Baigęs Zemačių seminariją, jis drauge su Petru Kriaučiūnu studijavo Dvasinėje akademijoje Petrapilyje ir tada pasitaikė, kad jis prof. Muelleriui atkreipė dėmesį į jo padarytą klaidą. Dar prieš tapdamas akademijos profesorium, kun. Jaunius profesorius Kaune Zemačių seminarijoje. Tarp kitų dalykų jis ten dėstė lietuviškai homiletiką ir labai įsigilino į lietuvių kalbos tyrinėjimus, kuriuos jis darė, sutardamas su kai kuriais pirmaeiliais Vokietijos mokslininkais. Savo žinias apie kun. Jaunį aš esu atspausdinęs to žmogaus mirties proga 1908 m. „Viltijje“ ir „Draugijoje“.

Jaunius, dėstydamas homiletiką Kauno seminarijoje, labai atsidėjęs tyrinėjo lietuviškas tarmes, pasinaudodamas klierikų nurodymais, nes klierikai buvo iš įvairių Lietuvos vietų ir gerai mokėjo savo tarmes. Keletas Jauniaus straipsnių apie lietuviškas tarmes buvo atspausdinti oficialiame Kauno gubernijos leidinyje „Pamiatnaja knižka Kovenskoj Gubernii“. Kadangi lietuviškos raidės buvo draudžiamos, tai tam tikrus terminų skirtumus tuose straipsniuose autorius išreiškė raidėmis virš eilutės: kai kada būdavo net keletas laipsnių tų raidžių, iškilusių aukščiau už eilutes. Klierikų naudai prof. Jaunius parašė lietuvių kalbos gramatiką, bet ji liko neatspausdinta. Klierikai ją arba nusirašydavo vienas nuo kito, arba susitarę ša-piografu pagamindavo keletą egzempliorių susyk.

Nežinia dėl kokių priežasčių prof. Jaunius neteko malonės Kauno vyskupijos kurijoj. Tada vysk. Mečislovas Palulionis nuo Zemačių vyskupu. Jaunius, gavęs savo vyskupo leidimą, persikėlė į Mohilevo arkivyskupiją ir, pačiam prašant, buvo paskirtas Kazanės katalikų klebonu. Jo prašymo ten skirti priežas-

tis buvo ta, kad Kazanės universitete lyginamąją kalbotyrą tuomet dėstė prof. Aleksandrovas, asmeninis Jauniaus bičiulis. Jūdvių draugavimo priežastis buvo kalbotyros mokslas. Bėbūdamas klebonu Kazanėje, kun. Jaunius apsigro šiltine. Pasitiekdamas savo sveikatos stiprumu, jis manė nepasiduosiąs ligai ir ne tik nesigydė, bet neatsigulė. Kviečiamas pas ligonį, gana toli sirgdamas važiuojo geležinkelio. Bevažiūjant jam ėmė rodytis, kad telegrafo stulpai yra žmogūdziai, pasikietinę ji nužudyti. Turėdamas revolverį, jis ėmė per langą šaudyti į tuos stulpus. Buvo žiemos metas. Žinoma, revolveris jo atėmė ir jį patį nugalbėno į ligoninę. Līga buvo be galo sunki, bet kun. Jaunius išgijo, tačiau kenksmingos ligos pasekos liko. Dažnai kun. Jaunį apnikdavo haliucinacijos. Savo kambaryje būdamas, jis matydavo išsižiojusį liūtą ar kitų baisių žvėrių, bėtykančių jį sudraskyti. Jis žinodavo, kad tai haliucinacija, bet šiurpus jausmas dėl tos žinios neišnykdavo. Antroji tos ligos paseka buvo atminties iškrypimas, sujungtas su valios pakrikimu. Užmiršdavo dalykus, kuriuos tuo laiku reikėdavo atsiminti, pvz. užmiršta nueiti į pamoką, mišias belaikinti, nepajėgia ištarti konsekracijos žodžių ir pan. Bet tų iškrypimų niekad nepasitaikydavo kalbotyros srityje: čia jis liko genijus. Lygiai liko proto gabumas su nepaprasta atminties šviesa.

Paskirtas graikų kalbos, lektorium akademijoje, įžanginę paskaitą jis pasirinko apie graikų kalbos aoristo kilmę. Tą paskaitą jis skaitė teologijos auditorijoje. Visi studentai susitelkė į tą auditoriją. Tuo pačiu laiku kitoje auditorijoje turėjo būti prof. Chižniakovo mūsų kursui rusiška paskaita. Mano draugų dauguma, pasisakę einą paklausti Jauniaus paskaitos, paskyrė mus kelis liktis Chižniakovo paskaitoje. Taigi aš Jauniaus paskaitos negirdėjau. Rusiškai paskaitai pasibaigus, mes, kurso deleguotieji jos klausytojai, nuėjome pas teologijos auditorijos duris, kurios buvo paviros, kad nepritrūktų oro sausakimšai prisigrūdusiems Jauniaus klausytojams. Jis dar tebekalbėjo. Mes, žiūrėdami į jo klausytojų veidus, matėme, kad draugų visas dėmesys paskendęs profesoriaus mintyse. Praėjo keliolika minučių virš paskaitos nustatytą laiką, kada Jaunius baigė kalbėti. Kalbėjo lotyniškai. Pabaigus paskaitą, pasigirdo neapsakomas audringas plojimas. Prieš tai studentai niekad neplo-davo net ir geriausiems profesoriams paskaitose. Tas

plojimas susidarė savaime ir plojantieji nepasijuto lauzą akademijos nusistovėjusį paprotį.

Vienas klausytojas lenkas, išėjęs į rekreaciją salę, nepaprastai dideliais žingsniais ėmė vaikščioti po tą salę ir, mosikuodamas rankomis, garsiai šaukė įvairius žodžius, reiškančius nepaprastą susijaudinimą, kur pasitaikė net keiksmazodžių. Man tas pasirodė juokinga, ir užėjo noras dar labiau paezinti susijaudinusių kolegą. Priėjęs prie įsikarščiausio draugo, aš paklausiau: „Ką tas Jaunius tenai jums plepėjo?“ — ir turėjau skubiai pasišalinti, kad negačiau į kuprą ar dar blogiau. Įsikarščiausis klausytojas į mano klausimą reagoavo smarkiau, negu į šventvagystę. Kiti ramėsi klausytojai stebėdamiesi kalbėjo, kad yra nepaprastai dalykas apie graikų kalbos aoristo kilmę kalbėti daugiau kaip valandą ir nenusibosti klausytojams: tai tiesiog stebuklas!

Jaunius turėjo ypatingą dovaną apie nuobodžiausius gramatikos dalykus kalbėti kai kada tris valandas ir nenusibosti. Tai aš patyriau kiek metų vėliau, kada pats tapau tos akademijos profesorium ir užėdavau pas Jaunį bet koki reikalą, o kalba tuojau nukrypdydavo į jo mylimąją kalbotyrą. Veikiai atsirado akademijoje studentų būrelis, kuris dažnai užėdavo pas Jaunį, domėdamiesi įvairiais kalbotyros klausimais. Bet būrelis netrukus pakriko dėl to, kad profesorius užmiršdavo, kada susirinkimas turi įvykti, o atėjusieji pas profesorių studentai rasdavo jo duris užrakintas, jokiomis priemonėmis neatidaramas.

Savo laisvalaikį prof. Jaunius praleisdavo miesto parke, vad. „Na Peterburgskoj storonė“, tarp mažų vaikų. Jie pulkais jį apnikdavo. Tiesa, jis dažnai jiems dalindavo saldainių, bet jam buvo įdomus vaikų klegesys, kuriame jis kartais išgirdavo kokį nors nepaprastą išsireiškimą, žodį, posakį. Tais laikais Petrapilyje Anglijos ambasados koplyčioje buvo diakonas (jo pavardės jau neatsimenu), taipgi kalbotyros specialistas. Su juo Jaunius dažnai susitikdavo ir abu daug laiko praleisdavo, kalbėdami apie kalbos klausimus. Betgi Jaunius niekad neužmiršdavo, kurią dieną ir kurią valandą Petrapilio universitete būdavo neofitologų būrelis susirinkimas. Tuose susirinkimuose jis visada dalyvaudavo. Oficialiai paskaitai pasibaigus,

* Žiūr. Bučys P. kun.: Aprašymas Jauniaus dokumentų, esančių Peterburge Mohilevo Metropolijos rastinėje ir Dvasiškosios Katalikų akademijos archyve (Vadovas, 1909 t. IV, 253-260 p.)

susirinkimas ilgai užtrukdavo virš nustatytą laiką, nes visi būrelis nariai susitelkdavo aplink Jaunį, kuris kiekvienam atveju turėdavo ką nors naujo ir įdomaus pasakyti ir diskusijas užvesti, kad laikas visiems prabėgdavo nejuokiams. Jauniui mirus, ir man teko būti to neofitologų būrelio posėdyje Petrapilio universitete. Tas posėdis buvo pašvęstas Jauniaus paminėjimui. Tai da paskaitą skaitė prof. Baudoin de Courtenay. Jo paskaitos turinys: Kazimieras Jaunius buvo kalbotyros žinovas ne tik genialus, bet ir tiesiog fenomenalus.

Kurį laiką Jaunius tvarkingai dėstė savo pamokas. Paskui, kun. Pranaiciui 1902 m. išvykus į Tąkentą, Jaunius paėmė ir hebrajų kalbos dėstymą. Bet ilgainiui Jauniaus atminties keistumai ėmė vis labiau reikštis, jam kildavo skrupulų ypač dėl mišių laikymo, ir todėl dažnai mišių visai nelaikydavo. Neatsimenu, kuriuo laiku, bet rodos 1906 m. Jaunius ištisą porą metų nė karto neatėjo į pamokas. Akademijos vadovybėje kilo klausimas, kas daryti, nes kai kurie studentai net hebrajų raidžių nepažino. Atstatyti prof. Jaunį buvo nepatogu, o samdyti kitą — nebuvo lėšų. Galų gale rasta išeitis: per katalikų Kolegiją suteikti Jauniui tiek žymią emeritūrą, kad jis turėtų iš ko ramiai gyventi be jokių pareigų. Rektorių tą pasiūlymą pateikusi Kolegijai, jai pritarus ir tikybų departamentui patvirtinus, tatau pranešta Jauniui, ir jis tuojau atsisakė iš profesoriaus pareigų akademijoje. Jaunius mirė 1908.II.25, eidamas 59-tus amžiaus metus.

Kaip Jaunius prisidėjo prie lietuvių spaudos atgavimo, aš esu rašęs gana plačiai lietuviškoje spaudoje: „Viltijje“, „Draugijoje“. Jam ir man esant akademijos profesoriais, nuo Velykų pirmosios dienos iki tos savaitės ketvirtadienio visi profesoriai drauge susirinkdavo valgyti į bibliotekos įžanginę salę. Tada ateidavo ir Jaunius. Čia mokėdavo tiek visko pripasakoti, kad tos savaitės penkias dienas bemažko jis vienas šnekėdavo, o visi kiti su didžiausiu dėmesiu klausydavo. Turėjo nepaprastą konversacijos dovaną.

Atsisakęs iš profesorių, Jaunius gyveno privačiame bute, nusisamdęs vieną kambarėlį prie vokiečių šeimos, kurios šeiminiškė gamindavo jam valgi. Jaunius mirė staiga. Dar penktadienį aš linksmai su juo šnekučiavau, įsitikinęs, kad jis yra visiškai sveikas. Sekančio antradienio rytą jo šeiminiškė atbėgo pas mane pranešdama, kad jos įnamis mirė. Nebuvo kas

(Nukelta į 5 psl.)

PASAULĖŽIŪRINIAI BIOLOGINĖS CHEMIJOS ASPEKTAI

(Atkelta iš 2 psl.)

timui sudarė tinkamas sąlygas. Anglies junginiai sudarė primityvias gyvybos sistemos formas. Nuo šio elemento prasidėjo gyvybės išsivystymas. Gyvybės medžio augimas vyksta ir mūsų laikais. Iš to eina trys išvados:

1. Gyvybės išsivystymo kelias yra prievartinis. Gyvybės potencialo pradžia yra periodinės elementų sistemos susidarymas.

2. Gyvybės išsivystymo linija apima daugiau kaip bilijoną metų ir tęsiasi dabar. Vystymasis vyksta toliau. Žmogus nėra išsivystymo atbaigimas. Žmogaus kūno tobulumas ir dvasiniai sugebėjimai darys pažangą.

3. Gyvybė ant kitų planetų prie panašių sąlygų kaip ant žemės taip pat gali išsivystyti.

Tarp biblinio gyvybės sukūrimo ir biocheminių tyrimo išvadų esą neva didelio nesuderinimo. Šitas priekaitas yra nesuderinamas. Gyvybės atsiradimas iš sukūrimo nėra gamtamokslinė istorija. Gyvybės sukūrimas yra tik tam tikro panašumo paveikslas. Šito paveikslas yra visai kitas lygis. Biblinis gyvybės sukūrimas nėra gamtos mokslų pagrindas. Biocheminis gyvybės kilmės tyrimas sudaro kiek kitokį pasaulėžiūrinį aspektą. Gyva sistema išsivystė iš negyvų organinių junginių. Šitas kelias truko daugiau kaip bilijoną metų. Staigus pirmųjų žmonių atsiradimas vargiai yra patikima prielaida.

Bet ir kūrimo akto prileidimas yra galimas tik po tam tikros korektūros. Gyvybės išsivystymas yra ilgas ir nuolatinis biocheminis procesas. Gyvybės sukūrimas negalėjo būti staigus aktas. Staigus gyvybės sutvėrimas vargiai gali rasti vietos tarp šitų procesų, kitaip pasakius, šitų procesų kely. Kūrimo aktas nėra tik pirmųjų žmonių atsiradimas. Pats gyvybės išsivystymo kelias yra kūrimo plano tapimas realybe. Šitas planas eina tam tikrais cheminiais periodais. Kiekviename periode yra tam tikros cheminės srities dominavimas. Evoliucijos principas yra kūrimo plano realizavimas. Biocheminis gyvybės išsivystymo kelias yra gamtos dėsnių veikimo išdava. Šito kelio aiškinimas yra ne kas kita, kaip kūrimo plano atpažinimas. Gyvybės kilmės problema negali praėti pro nukleino rūgštis. Genai arba paveldėjimo vienetai yra nukleino rūgščių molekulės. Cheminės genų struktūros išaiškinimas yra didelis šio šimtmečio laimėjimas. Šita tyrimų sritis dabar vadinasi chemine genetika. Genetika yra ne kas kita kaip biochemija.

Gyva sistema yra nuolatinio medžiagų tekėjimo išdava. Be galinės cheminės reakcijų srovės eina prie vieno prasmingo tikslo. Medžiagų statymo ir ardymo procesai, energijos sunaudojimo ir energijos gaminimo reakcijos, augimas ir dauginimasis sudaro tam tikrą visumą. Komplikuojęs celės chemizmas tvarko tam tikrą medžiagų — organizatorių. Šita problema yra cheminės genetikos pagrindas. Klasikinė genetika, pasiremama netiesiogine metodika, išaiškino paveldėjimo dėsnius. Biochemija tiria cheminę genų struktūrą. Tuo būdu darosi suprantamas cheminis genų veikimas. Paveldėjimo perdavimas iš generacijos į generaciją yra dviejų makromolekuliarių nukleino rūgščių (Ribonukleininės — DNS ir Desoxyribonukleininės — RNS) veikimo išdava.

Nukleino rūgštys daugiausia sutinkamos celės branduolio sūdytose. Šitos rūgštys skatina fermentproteinų sintezę. Fermentproteinai varo beveik visą celės medžiagų apykaitą. Cheminė nukleino rūgštis prigimtis yra

gana paprasta: penkios azotinės bazės, dvi cukraus rūšys ir fosforo rūgštis. Šitų elementų santvarka nulemia paveldėjimą. Nukleino rūgštis elementų perstatinėjimui ir gretinimui ("cheminis raštas") sudaro dideles galimybes. Žmogus turi maždaug 40,000 paveldėjimo vienetų. Tuo būdu 40,000 nukleino rūgščių! 40,000 nukleino rūgščių turi kiekviena žmogaus kūno celė. Azotinių nukleino rūgšties bazių santvarka yra celės baltymų struktūros pagrindas. Nukleino rūgščių raštas turi tik keturias raides — keturis įvairius nukleotidus, iš kurių sudaro ilgos DNS ir RNS grandinių molekules. Nukleino rūgštyse yra gyvybės planas. Šitas gyvybės planas specialiomis nukleino rūgščių ypatybėmis ištvėry ir pirmtakūnų pereiną į naujas kartas. Nukleino rūgštis makromolekulė turi identiš-

Viktoras Petravičius

Gimtajame krašte (medžio raižinys)

ko dvigubėjimo galią. Nukleino rūgščių raštas, kitaip pasakius, nukleino rūgščių ir baltymų struktūros santykis paskutiniomis metais prisiartinio prie išaiškinimo. Šitas, taip vadinamas, genetikos kodas tinka visiems gyviems organizmams: augalų ir gyvulių. Aukšto molekulinio nukleino rūgštys tuo būdu yra ne kas kita kaip bendrosios biologijos ašis.

Nukleino rūgščių raštas kalba prieš "bedvasės materijos" sampratą. Genetiškai aktyvios nukleino rūgštys nėra tik organinės cheminės molekulės. Nukleino rūgštyse yra gyvybės planas ir funkcijų centras. Tarp nukleino rūgščių ir knygos yra tam tikras panašumas: knygą sudaro medžiaga ir turinys. Tuo būdu knygą nėra tik medžiaga. Nukleino rūgštis nėra tik cheminis junginys: ji turi gyvybės planą ir funkcijas.

Gyvybės, tuo būdu ir žmogaus, likimas yra nulemiamas dviejų komponentų: paveldėji-

mo ir nuolatinio aplinkos veikimo. Genetiško paveldėjimo pradai nukleino rūgščių rašto formoje yra kiekvienos celės branduolyje. Paveldėjimo vienetai, pašašios funkcijos, nėra chemiškai vienodi. Vienetų nevienodumas yra žmonių nevienodumo priežastis.

Gyvių išsivystymas yra nukleino rūgščių cheminio išsivystymo išdava. Cheminis nukleino rūgščių išsivystymas yra ne kas kita kaip mutacijos. Cheminis geno pasikeitimas, kitaip pasakius, nukleino rūgštis pasikeičia, yra paveldima ypatybė. Mutacija gali duoti individui pirmenybių. Nauji genų ypatybių genai skatina individų išsiplėtimą.

Gyvybės išsivystymas yra nukleino rūgščių atrankos išdava. Bet tik maža nukleino rūgščių dalis skatina gyvybės išsivystymą. Naujos nukleino rūgš-

perkėlimas ir gyvybės pakeis genų sąstatą organizme. Šitas eksperimentas su mikroorganizmais yra pavykęs. Bet didesniems gyvuliams šitie eksperimentai pasibaigė nepasisekimu. Teoretiškai klausimas nekelia sunkumų. Genų sąstato pakeitimas kiekviename organizme yra didelės ateities galimybė. Aukšto molekulinio nukleino rūgštys, įfiltruotos į kraujo sistemą, pereina į organizmo celės.

Medicinos srityje tuo būdu atsidero plačios terapeutinės perspektyvos. Defektingi genai arba nukleino rūgštys, sukeliančios paveldimas ligas, arba tam tikrų genų trūkumas bus galima pakeisti naujomis nukleino rūgštimis.

Naujų genų arba nukleino rūgščių įfiltravimas pašalina iš organizmo paveldimų ligų priežastis. Senas medicinos dėsnius: "Paveldimose ligose kauzalinė terapija yra negalima", ateityje gali prarasti savo galią. Gal būt, ir normalius genus organizme bus galima keisti kitais genais, kitaip pasakius, šituo keitimu bus galima sukurti naują paveldėjimo struktūrą. Biochemikai kol kas į šitą klausimą neturi atsakymo. Trūksta reikalingų eksperimentų. Bet sintetinė nukleino rūgščių gamyba laboratorijose nėra be perspektyvų. Genetinė žmogaus struktūra bus galima kontroliuoti. Genetinės struktūros keitimasis ir kontroliavimas yra gilus žmogaus išlaužimas ir gyvąją gamtą: žmogus tuo būdu prisideda prie gyvos gamtos naujų formų kūrimo. Šitas aspektas turi pasaulėžiūrinį charakterį. Žmogus yra sutvertas pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Bet iš kitos pusės cheminės genetikos laimėjimai sudaro didelių pavojų. Žmonių giminė galima gerinti ir bloginti.

Biocheminiai tyrimai turi ir kitų humanitarinių aspektų. Biochemijos pažangos variklis yra ieškojimas naujų terapeutinių galimybių. Tur būt, daugumo gamtininkų darbo impulsas yra veržimasis į žinojimą, arba mokslinis godumas. Bet šita nuomonė netinka biocheminei tyrimų sričiai, kuri turi mediciniską kryptį. Biochemikų darbe yra humanitarinių tikslų dominavimas. Biochemijos uždavinys yra ne tik pažinti sveikatos cheminių funkcijų grandines, bet ir sergančiam organizme atpažinti anomalines chemijos reakcijas ir jas atitaisyti. Biochemikai ligomis laiko patologinius cheminių reakcijų pasikeitimus, vis vien, ar anatomicškai apčiuopiamas pasikeitimas, ar ne. Biochemikai pagrįsta terapija turi uždavinį suardyti organizmo chemizmą vėl normalizuoti ir atstatyti į seną tvarką. Šita samprata turi pasaulėžiūrinį aspektą: žmonių ligos nėra amžinai neišvengiamas likimas.

Bet daugiau kaip 2,000 ligų, kurios nuolat gresia žmonijai, dar nėra pilnai pašalintos, nes esame tik mediciniško išsivystymo pradžioje. Pasiekta terapeutinė pažanga ir raktas ieškojimo naujų terapeutinių formų yra biochemikų rankose arba biochemijos srities. Nenugalėtos ligos sukuria didesnę su biocheminėmis problemomis.

Prie šitų ligų priklauso progresyvi muskulų distrofija, kitaip sakant, nesulaikomas muskulų nykimas. Šito proceso dabartinė terapija negali sustabdyti. Bet žinom, kad šito priežastis yra muskulų apykaitos pakrikimas, kitaip sakant biocheminis procesas pačioje muskulų celėje. Bet šių dienų biochemikai dar neturi biocheminio tyrimų reakcijų pažinimo. Mes dar nemokame medžiagų apykaitos defektų lokalizuoti ir terapeutiškai įsikišti.

Kitu pavyzdžiu gali būti vėžys. Kol kas prieš vėžį turim tik chirurgiją ir švitinimą. Bet šitos priemonės nėra tikros. Vi-

sų dėmesys krypta į biochemiją. Bet, nežiūrint nesuskaitomų biocheminių tyrimų apie medžiagų apykaitą, kilmę, augimą, vėžio celių dauginimąsi, nėra suvartas tikras biocheminis pagrindas. Vėžio problema lieka neišspręsta. Visu tikrumu galima sakyti, kad chomoterapija apie tumorus yra tik užuomazgoje.

Senėjimo tyrimas. Senėjimas daugiausia yra biocheminis organizmo procesas. Tai beveik nauja biocheminių tyrimų sritis. Biochemikai šitaip sako: senėjimas yra lėtas sirgimas, kurio priežastis yra organizmo medžiagų apykaitos suirimas. Pirmas uždavinys ištirti senėjimą chemiškai. Dabartinės žmonių senėjimo pasikeitimai dažniausiai pasireiškia kraujo indų sienelėse. Šitie procesai kitų organų senėjimą laiko atžvilgiu toli pralenkia. Seniai yra sukurta dėsniu: "Žmogus yra tiek senas, kaip ir jo kraujo indai." Žmogaus kraujo indų sienelėse susikrauna riebalų, cholesterolio ir pagaliau kalkių nuosėdos, kurios trukdo kraujo tekėjimą. Pasaulėžiūrinis įsivaizdavimas ligi naujausių laikų senėjimo proceso laiko likimniais ir nenukreipiamais ar neišvengiamais: cheminiai senėjimo procesai yra neapverčiami ir terapiškai nepataisomi. Bet po to, kada eksperimentai su gyvuliais įrodė, kad panašiu būdu gyvulių kraujo indų užsikimšimas galima regeneruoti, tuo būdu ankstyvoji pesimistinė pažiūra neturi nepakeičiamo pagrindo. Ateina laikas, kada biochemikai pašalins audinių sukietyjimą, suriebalėjimą ir kraujo indų neelastingumą. Kraujo indų sienelės pasidarys šlidos ir elastingos. Vien tik priartėjimas prie šito tikslo gali vesti žmoniją prie didelio amžiaus prailginimo.

Žmogaus gyvenimo amžių nusako 90 psalmė. Bet psalmiškas žmogaus amžius yra tik tarp 70 ir 80 metų. Gamtos mokslai, gal būt, šitą psalmišką žmogaus gyvenimo amžių pralenks. Bet tai nebus prieštaravimas tarp gamtos mokslų ir religijos. Psalmė nėra tas pat, kas gamtos mokslai. Gamtos mokslai žmogaus gyvenimo amžių, gal būt, pratęs ligi 140 metų. Biochemikai siekia senėjimo proceso sulėtinimo. Ligos nėra neišvengiamas likimas. Tam tikra ligų dalis jau prarado savo aštrumą. Ligų gydyme pagrin-

dinį vaidmenį suvaidino biochemija. Biochemija ateity išgydys kol kas dar neišgydomas ligas. Štai keli ligų nugalėjimo pavyzdžiai. Skorbutas, senovės jūrinių liga, yra vitamino C stoka prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas, vadinamas Phenylketonuria, veda prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas yra tam tikro fermento trūkumo išdava. Biocheminis šitos problemos ištyrimas veda prie tam tikros dietos. Šita dieta gali sustabdyti arba net visai pašalinti silpnatprotystę.

Psichobiochemijos mokslas daro didelę pažangą. Kertiniai taškai yra surasta: Indolo žiedas, biogeniniai aminai, aminosidazos, atypinės amino rūgštys ir t. t. Be abejo, bus surastos naujų substancijų, kurios skatins smegenų medžiagų apykaitą. Terapeutiniai dvasinės depresijos išgydymo galimūmų darosi vis didesni. Bet dar tik tyrimų pradžia. Sistematiniai tyrimai sveikų ir ligotų smegenų apykaitos suras tam tikras priemones prieš dvasines ligas.

Ligų nugalėjimas daugiausia priklauso nuo biochemijos. Biochemija daug ligų, kurios atrodo nesuprantamos ir utopiškos, jau pašalino. Vadinasi, ligos nėra neišvengiamas likimas. Bio-

ma įrodyti. Pažanga kurią sme-

genų apykaitos tyrime biochemija gali pasiekti, gali medžiagų apykaitos suirimą išgydyti. Seniai yra žinoma, kad medžiagų apykaitos suirimas, vadinamas Phenylketonuria, veda prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas yra tam tikro fermento trūkumo išdava. Biocheminis šitos problemos ištyrimas veda prie tam tikros dietos. Šita dieta gali sustabdyti arba net visai pašalinti silpnatprotystę.

Psichobiochemijos mokslas daro didelę pažangą. Kertiniai taškai yra surasta: Indolo žiedas, biogeniniai aminai, aminosidazos, atypinės amino rūgštys ir t. t. Be abejo, bus surastos naujų substancijų, kurios skatins smegenų medžiagų apykaitą. Terapeutiniai dvasinės depresijos išgydymo galimūmų darosi vis didesni. Bet dar tik tyrimų pradžia. Sistematiniai tyrimai sveikų ir ligotų smegenų apykaitos suras tam tikras priemones prieš dvasines ligas.

Ligų nugalėjimas daugiausia priklauso nuo biochemijos. Biochemija daug ligų, kurios atrodo nesuprantamos ir utopiškos, jau pašalino. Vadinasi, ligos nėra neišvengiamas likimas. Bio-

ma įrodyti. Pažanga kurią sme-

genų apykaitos tyrime biochemija gali pasiekti, gali medžiagų apykaitos suirimą išgydyti. Seniai yra žinoma, kad medžiagų apykaitos suirimas, vadinamas Phenylketonuria, veda prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas yra tam tikro fermento trūkumo išdava. Biocheminis šitos problemos ištyrimas veda prie tam tikros dietos. Šita dieta gali sustabdyti arba net visai pašalinti silpnatprotystę.

Psichobiochemijos mokslas daro didelę pažangą. Kertiniai taškai yra surasta: Indolo žiedas, biogeniniai aminai, aminosidazos, atypinės amino rūgštys ir t. t. Be abejo, bus surastos naujų substancijų, kurios skatins smegenų medžiagų apykaitą. Terapeutiniai dvasinės depresijos išgydymo galimūmų darosi vis didesni. Bet dar tik tyrimų pradžia. Sistematiniai tyrimai sveikų ir ligotų smegenų apykaitos suras tam tikras priemones prieš dvasines ligas.

Ligų nugalėjimas daugiausia priklauso nuo biochemijos. Biochemija daug ligų, kurios atrodo nesuprantamos ir utopiškos, jau pašalino. Vadinasi, ligos nėra neišvengiamas likimas. Bio-

ma įrodyti. Pažanga kurią sme-

genų apykaitos tyrime biochemija gali pasiekti, gali medžiagų apykaitos suirimą išgydyti. Seniai yra žinoma, kad medžiagų apykaitos suirimas, vadinamas Phenylketonuria, veda prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas yra tam tikro fermento trūkumo išdava. Biocheminis šitos problemos ištyrimas veda prie tam tikros dietos. Šita dieta gali sustabdyti arba net visai pašalinti silpnatprotystę.

Psichobiochemijos mokslas daro didelę pažangą. Kertiniai taškai yra surasta: Indolo žiedas, biogeniniai aminai, aminosidazos, atypinės amino rūgštys ir t. t. Be abejo, bus surastos naujų substancijų, kurios skatins smegenų medžiagų apykaitą. Terapeutiniai dvasinės depresijos išgydymo galimūmų darosi vis didesni. Bet dar tik tyrimų pradžia. Sistematiniai tyrimai sveikų ir ligotų smegenų apykaitos suras tam tikras priemones prieš dvasines ligas.

Ligų nugalėjimas daugiausia priklauso nuo biochemijos. Biochemija daug ligų, kurios atrodo nesuprantamos ir utopiškos, jau pašalino. Vadinasi, ligos nėra neišvengiamas likimas. Bio-

ma įrodyti. Pažanga kurią sme-

genų apykaitos tyrime biochemija gali pasiekti, gali medžiagų apykaitos suirimą išgydyti. Seniai yra žinoma, kad medžiagų apykaitos suirimas, vadinamas Phenylketonuria, veda prie silpnatprotybės. Smegenų medžiagų apykaitos suirimas yra tam tikro fermento trūkumo išdava. Biocheminis šitos problemos ištyrimas veda prie tam tikros dietos. Šita dieta gali sustabdyti arba net visai pašalinti silpnatprotystę.

Psichobiochemijos mokslas daro didelę pažangą. Kertiniai taškai yra surasta: Indolo žiedas, biogeniniai aminai, aminosidazos, atypinės amino rūgštys ir t. t. Be abejo, bus surastos naujų substancijų, kurios skatins smegenų medžiagų apykaitą. Terapeutiniai dvasinės depresijos išgydymo galimūmų darosi vis didesni. Bet dar tik tyrimų pradžia. Sistematiniai tyrimai sveikų ir ligotų smegenų apykaitos suras tam tikras priemones prieš dvasines ligas.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuosimėjais mėnesiniais išsimokėjimais. Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMACK RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
SAV. DAN LIUTIKAS
Taisydas yra mūsų SPECIALYBĖ. VISU GAMYBOS GREITAS patarnavimas • GARANTUOJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

STANDARD Safety...
ASSURED and INSURED!

4 1/4 % Current rate
per annum
4 Times a Year

All Savings in by the 15th
Earn from the 1st

HOURS:
Mon. Thurs. — 9 to 8
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

ŽMOGUS KURIA ŽMOGUI

Išpūdžiai iš kun. Petro Dzegoraičio meno parodos "Drauge"

ANDRIUS BALTINIS

Kada paroda pati pas mus ateina

Ziema paprastai yra visokių parengimų metas, savaitgaliai yra tada tokie perkrauti, kad pavargstame ir net nepajėgiame nueiti į vertingą pobūvį ar parodą. Ir tada ateina vasara, lyg kokia poilsio valandėlė. Visi skuba iš miesto į gamtą, ir daugiau nėra nei koncertų, nei parodų. Ir vis dėlto yra. Tiksliai žiūrovai neturi eiti į parodą, paroda pati ateina pas juos.

Siemet vykstant Chicagoj Kunų vienybės seimui, gegužės mėn. 18—19 dienomis, į šį seimą atvažiuoja kun. P. Dzegoraitis iš Clevelando su savo paveikslais ir "Draugo" redakcijos patalpose suruošia meno parodą, papuošdamas ir praturtindamas suvažiavimą meno paveikslais.

Kun. P. Dzegoraitis mums iki šiol nebuvo žinomas kaip dailininkas, ir ši jo paroda yra pirmutinė ir mums maloni staigmena. Esame dėkingi jam, kad jis savo meno kūriniais atėjo pas mus — žiūrovus, pradžiuginamus ir padarė mus turtingesnius.

Gamta Petro Dzegoraičio kūryboje

Gamtoje matome gražiausius spalvų derinimus, tyčiausias ir žydriausias spalvas, įvairiausias jų nuotakas, bet pro mus, didmiesčių gyventojus, daug šio gamtos grožio praeina nepastebėto, nes neturime nei laiko, nei progos visa tai pamatyti. Kun. P. Dzegoraitis pagauna šį gamtos grožį vienu silpniau, kitur stipriau, nutapydamas jį drobėje. Žiūrovai einame nuo paveiklo prie paveiklo ir jaučiame, ne tik matome gamtą. Prie tokių gamtos vaizdų pri-

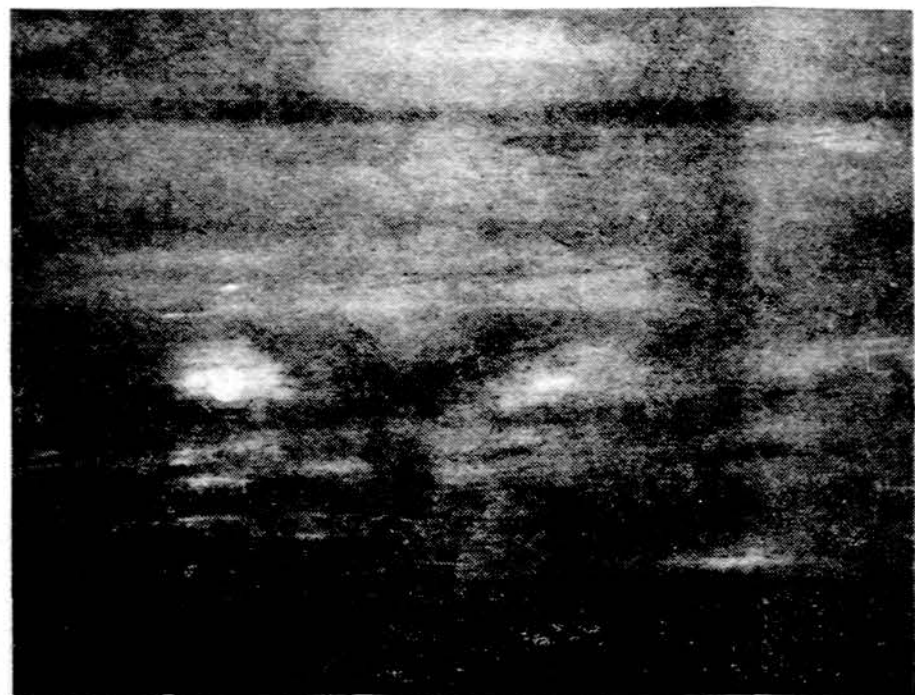
klausio Rudens puokštė, Pavasaris miške, Pavasaris, Ruduo, Gėlės, Parugė. Gamta savo grožiu čia atsispindi ramiai, rudame vandeny, spalvotuose rudens lapuose, akmenų krūvose, rugių lauko varpose ir pavasario puošniuose žieduose, šviesiuose saulės spinduliuose bei tamsiame saulėlydy.

Tai yra tyra estetinis grožis, kurį tapytojas atskleidžia žiūrovui ir, stebint šiuos paveikslus, rodos, grožis iš jų tarsi įkrenta į sielą, ten pasiliekdamas. Kyla klausimas, kas tai yra, kas randa atgarsį žmogui? Menas? Meno istorikas Gambričas sako: "Meno nėra, yra tik menininkai". Jei taip, tai kas yra tai, ką vadiname meno kūriniu, kas yra tai, kas sukelia žiūrovui pergyvenimą? Į tai galima atsakyti: žmogus kuria žmogui meno kūrinių, negalvodamas apie meną, bet apie žmogų. Menas pradeda būti tik tada, kai kas nors jį suvokia.

Su šia mintimi stebint kun. P. Dzegoraičio paveikslus, mes iš tikro pajuntame kiekviename paveiksle pergyvenimo akimirką, ir šis pergyvenimas yra paprastas, dalykiškas, tikras, žiūrovo lengvai pergyvenamas. Mus pagauna raudonųjų rožių paprastumas, nors rožės ir nėra tik paprastos gėlės. Jos kilniai, aksominiai raudonos pretenzinčiai žiūri į mus iš paveiklo. Nuolankios atrodo laukų gėlės pavasario žydinčiame miške ir rugių lauko ramunėlės. Lyginant šiuos paveikslus, kiekvienas jų turi skirtingus motyvus, skirtingą nuotaiką ir sukelia skirtingus pergyvenimus.

Lietuviškieji bruožai Dzegoraičio kūryboje

Apie lietuviškąjį meną daug kalbama. Galima drąsiai tvir-

Kun. Petras Dzegoraitis

Saulėlydis (aliejus)

tinti, kad kiekvienas lietuvis menininkas turi lietuviškų bruožų savo kūryboje. Pažvelkime į P. Dzegoraičio "Saulėlydį". Raudona saulė skęsta tamsioje. Jei gerai įsižiūrime į paveikslą, uždėję foną ir jame esančią šviesą, prisimename naktinę, kur kurenasi ugnelė nakties tamsioje. Ar tai nėra atspindis iš lietuviškų jaujų ir pirčių langelių šviesos? Toliau "Gyvenimo kelias". Šiuo keliu norisi eiti. Juo toliau žiūrime į šį paveikslą, juo jo kelias su ypatingais vingiais labiau traukia mus, norisi juo eiti vis tolyn ir pasiekti Lietuvos laukus. O "Parugė" jau priimena tikrą lietuviškų rugių lauką, o medžiai ir gėlės — mūsų miškus ir darželius. Net tokie abstraktūs paveikslai, kaip "Griūvančios svajonės", "Skausmas" ir "Senas vitražas" priimena Lietuvos bažnyčių vitražus, o "Skausmas" Lietuvos upių pakraščius akmenis ir "Griūvančios svajonės" lietuvių daliai nelaisvės dienose. Daug kas čia paimta iš liaudies dainų motyvų, kraičių skrynių ornamentų ir lietuviškos sielos pasaulio pergyvenimo.

Ar kun. P. Dzegoraitis yra jau subrendęs menininkas? Jis toks nėra. Iš ištatytų paveiklų matyti, kad jis eina ilgą ieškojimo kelią nuo paprastų "dalykiškų" vaizdų iki impresionizmo bei abstrakto mėginimų. Tai ir yra menininko kelias. Jei koks menininkas yra jau "subrendęs", tai jam yra atėjęs metas nustoti piešti. Menininko tikrasis kelias yra ieškojimas, jei kas jau sustojo vietoje, yra "subrendęs" ir nieko naujo neieško, nieko negali duoti, tai jo darbas jau nebėra kūryba.

Vienam kitam, pripratusiam prie moderniojo meno, kun. P. Dzegoraičio paveikslai gali atrodyti per daug "dalykiški", lengvai suprantami. Nors paveikslas meninė vertė pareina nuo spalvų derinimo, nuo išreikštos to derinimo nuotaikos, nuo kompozicijos ryškumo, kurią paveiksle piešiami daiktai gali tik nustelbti, tačiau tikroje kūryboje ir jie netrukdo žiūrovo meninio pergyvenimo, kaip tai matyti iš Mykolo Angelo,

Leonardo da Vinči ir kitų klasiškų paveikslų.

P. Dzegoraičio paveikslai sudėti į tinkamus rėmus ir parodoje gerai sutvarkyti, nors "Draugo" patalpose yra ne per daug vietos, todėl vienas paveikslas gali nustelbti kitą, vienas kitą "suėsti". Tačiau šį kartą 25 paveikslai taip sutvarkyti, kad žiūrovai gali kiekvieną jų stebėti skyrium.

Kaip minėjome, menininkas kuria kaip žmogus žmogui. Menas tik tada egzistuoja, kai turi bent vieną žiūrovą. Kun. P. Dzegoraičio paroda turėjo jį ne vieną, bet šimtus žiūrovų, nors nebuvo suruošta kokioje nors meno galerijoje. Tarp žiūrovų buvo tokių, kuriems jie patiko, buvo ir tokių, kuriems nepatiko. Dėl skonio, sakoma, nesiginčijama. Tačiau dažnai pamirštama, kad ir skoni reikia ugdyti. Nėra abejonės, kad ši maža paroda ugde mūsų skonį. Ji parodė mums kun. P. Dzegoraičio meninės kūrybos vystymąsi, jo skonio ir technikos tobulėjimą ir dabartinių meno srovių supratimą. Joje yra ryškūs lietuviškumo bruožai, o mūsų šios dienos didysis uždavinys — lietuviškosios kultūros kūryba. Sukurdamas lietuviškus meno kūrinius, autorius įneša savo dalį į mūsų kultūros lobyną.

... mes atrandame, kad Leopill's daugiau pagelbsti, negu kitos piliulės, kurias iki šiol vartojom. Jau su virš

50 METŲ

Plačiai žinomos Leopill's reguliuoja medžiagų apykaitos virškinimą ir vidurių užkietėjimą. Švelnios ir patikimos iš augalų pagamintos padeda kepenims ir tulžiai normaliai veikti. 50 už \$1.00 arba 250 už \$4.00. Jeigu negaunate savo vaistinėje tai užsakykite K. S. JONAITIS, R. PH. 2735 W. 43rd St., CHICAGO, ILL., 60632.

LEOPILLS

Garantuojame už gerą veikimą, jei nebusite patenkinti sugrąžinsime pinigų. Gydytojų rekomenduojama.

Užsakymas: Aš norėčiau pamėginti Leopills ir įdėdau \$1.00 už 50 piliulių (arba \$4.00 už 250).

Vardas, pavardė

Gatvė

Miestas

Vaištija

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST.

Telef.: CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western P.osp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p.p.

PASAULĖŽIŪRINIAI BIOLOGINĖS CHEMIJOS

ASPEKTAI

(Atkelta iš 4 psl.)

chemija turi tik surasti kauzalinę kiekvienos ligos priežastį. Bet tai nėra utopiškas reikalavimas. Biochemija yra didelis medicinos draugas. Šių laikų biochemija, nežiūrint didelės pažangos, stovi dar prieš didesnes galimybes. Dar prieš daugumą žmogaus ligų nėra veiksmingų terapeutinių priemonių. Biochemija ir kiti gamtos mokslai išvystys programą, kurios tikslas artimiausiais dešimtmečiais surasti kiekvienai ligai veiksmingą terapiją.

Bet čia gali kilti pasaulėžiūrinių priekaištų. Tolimesni gamtos mokslams asmenys pasakys: "Biochemikų planuojama ligų nugalėjimo programa yra utopija. Ligos negalima išgyvendinti. Jų visada buvo ir bus. Tačiau jau daug žmoniškų kentėjimų sumažėjo ar net visai išnyko. Jei nebūtų ligų, tai nebūtų ir kentėjimų. Bet kentėjimas yra likiminis žmonių bandymas. Kentėjimai atidaro duris į dangų".

Šitie įsitikinimai turi pasaulėžiūrinę spalvą. Bet gamtos mokslai kalba prieš. Gamtos mokslai sumažino žmonių kentėjimus. Ligos tyrimas ir suradimas naujų terapinių formų rodo didelę gamtininkų artimo meilę. Atradimai neateina be didelio pasiaukojimo.

Sveikatos draudimai yra ne kas kita kaip ūkiniai draudimai: valstybė arba tam tikros bendrovės prisideda prie gydymo išlaidų apmokėjimo. Bet tai su sveikata nieko bendra neturi. Draudimai neapsaugos nuo ligos. Ligos išgyvendinimas yra vienas iš svarbiausių biochemijos uždavinių. Biochemikai turi išvystyti ligų nugalėjimo programą, kurios įvykdymą visomis priemonėmis turi remti valstybė.

Biochemija ir medicina padarė didelę pažangą. Bet vis dėlto šita pažanga yra tik pažangos pradžia. Dar neišspręstų problemų apimtis yra nepaprastai didelė. Laimėjimai apima tik nedidelę problemų dalelę. Tam tikros biochemijos sritys įeina į filosofijos ar teologijos sritis. Gamtos ir dvasiniai mokslai pradedą eiti suartėjimo keliu. Tarpusavio nesidomėjimo laikai nu-eina dideliais žingsniais į praeitį.

ATSINESE ŠIO SKELBIMO IŠKARPA, GAUSITE \$2.00 NUOLAIĐĄ PERKANT BATUS.

SALAMANDER

SHOES — 4768 N. Lincoln Avenue

Sandalės vyrams, moterims ir vaikams nuo \$6.95

Milano — Sandalė mit gepolsterter Innensohle \$11.95

Rio — Pantolette mit Zehenbremse \$9.95

ILLINOIS FOOT AMBULATORY 3115 No. Lincoln Avenue

Atdara: pirm. ir ketv. iki 9:30 v. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. Sekmad. nuo 11 v. ryto iki 5 v. po pietų.

FRIEDMAN'S SHOES

3211 West 63rd Street

Atdara pirm. ir ketv. iki 9:30 v. vak. kitomis dienomis iki 6 v. vak.

DOVANA TAUPYTOJAMS

7 GABALŲ "PRESCUT" STIKLO KOMPLEKTAS ŠALTIEMS GĖRIMAMS

Tik atidarykit taupymo sąskaitą su \$500.00 arba pridėkit šią sumą prie turimos jūsų sąskaitos ir šis gražus 7 gabalų "Prescut" stiklo šaltų gėrimų komplektas — garsios Anchor-Hocking kompanijos, bus jums nemokama dovana. Ji gali tarnauti kaip elegantiškas komplektas vandeniui, valgant prie stalo, arba yra idealus stiklo komplektas gatavai paruoštam gėrimui. Pasūlymas baigiasi liepos mėn. 17-tą dieną. Tik viena dovana šeimai ir prašom nereikalausti jos pastu. Atsargos ribotos, todėl prašome ateikite šandien.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS Exec. Sekretorius

ST. ANTHONY SAVINGS

1447 South 49th Court, Cicero 50, Illinois

PHONES: City — 242-4395; Suburbs — 656-6330

Joseph F. Gribauskas — Executive Secretary

HOURS: Monday, 9-8; Tuesday, Thursday, and Friday, 9-5; Saturday, 9 to 1; Wednesday closed.

4 1/2%

DIVIDENDŲ ČEKIAI IŠSIUNČIAM KAS METU KETVIRTI UŽ INVESTAVIMO TAUPYMO SĄSKAITAS.

Valandos: pirmad. 9 iki 8 v. r. antrad. ketvirtad. penktad. 9 r. iki 5 v. v. šeštad. 9 v. ryto iki 1 v. p.p. Techniškieji uždaryta.

BILIŪNO LIŪDNA PASAKA KARTOJASI

(Atkelta iš 1 psl.)

tencija priminė mūsų silpnųjų st. pramą. Mažai mūsų, bet už tą saulelę reikėjo sumokėti baltionais.

Mūsų partizanai, atvirkščiai negu modernūs šių dienų partizanai Kinijoje, Japonijoje ar Kuboje, nėra revoliucionieriai. Šitas privalumas, geriau sakytiau neprivalumas, paliko mūsų partizaninę kovą šalia tarptautinio dėmesio. Už tai savo siekimuose jie visados pasilekia teorijai. Jie gina tą seną tvarką, kuri, jie žino, jau nebegrįš. Jie rašo krauju tą vardą, kuris kėsina masi išbraukti iš žemėlapių ir numumti užmarštin istorijos lapuose.

Mūsų partizanai atliko tą rolę, kurią užmiršo mūsų valstybė: ginti tautos laisvę, ginti savo vardą, ginti save ne nuo mirties (ji vis vien buvo neišvengiama), bet nuo užmaršimo! Jie praligino žvakės liepsnelę ant milžino kapo, nes milžinas yra miręs, o tai mes visi gerai žinome.

Liudijimas pasiliko be liudininkų. Neužbaigiami laukimo metai totalitarizmo režime juos pasmerkė mirčiai a priori. Totalitarizmo partizanai yra tik gražus Vakarų kapitalizmo aukos simbolis, bet neefektingas kovotojas prieš totalitarizmą.

Trečiojo užinteresuoto intervencija

Didžiausia šių dienų partizanų problema yra trečiojo asmens įsikišimas su savo ideologija ir noras ją patvirtinti partizanais. Sovietai padės prieš imperialistus, Amerika padės prieš komunistus. Partizanai, labai gražus idealas legalizuoti 'intervenciją', pasidarys tik instrumentas trečiojo išnaudotojo.

Lietuviai partizanai neturėjo tikro trečiojo užinteresuoto, kuris nebūtina turėjo būti Amerika. Lietuva, dviejų totalitarinių varžovų rankose negalėjo laukti geresnio likimo kaip visa Rytų Europa, o kaip tik paties blogiausio. Tuo labiau, kad trečiojo egzistencija visados gali išsiskirti konflikta, kurio tas trečiasis nenori. Bet dabar kiek be konflikto atvejo gali laukti Lietuva, tai mums gali pasakyti prieštartinės revoliucijos Vengrijoje, iš dalies Lenkijoje, Rytų Vokietijoje, o iš kitos pusės Kuboje, Vietname ir kitur. Istorijs mums gali tik patvirtinti tai, kad partizanai tik ten galėjo laimėti, kur ji rėmė trečiojo jėga.

Trečiojo neužinteresuotumas mums įrodė, kad vien tik partizaninė veikla sugriauti totalitarinį režimą beveik neįmanoma. Jeigu Kubos partizanai pajėgė nuversti Battistą (nepaisant, kiek ten buvo trečiųjų intervencijos), tai be trečios aktyvios intervencijos ar net pasaulinio konflikto Kubai vargu bus galima atsipalaiduoti nuo totalitarinio režimo. Guatemala yra vienintelis pavyzdys, kalbantis prieš šią taisyklę, bet ir ten, kas gali pasakyti, kiek buvo trečiojo (Amerikos) intervencijos?

Partizanai virsta nežinomu kovotoju prie nežinomo kareivio kapo. Jis kovojo, tikėdamas, ir žuvo, nesulaukęs jam žadėtos vilties išsipildymo. Jis atliko savo misiją Vakarams, bet jis žuvo, kaip potencialios jėgos nuostolis. Vakarai, pripažinę jo nuopelnus, ant jo pašarvotos krūtinės pakabino tik, gal būt, skardinį medalį!

Reintegracija

Mūsų partizano svarbiausia rolė buvo išgelbėti tautą nuo visuotinio sunaikinimo. Partiza-

no reintegracija į tą bendruomenę, prieš kurią jis kovojo, yra jo paskutinis sabotažo veiksmas. Jis pereina į kitą nelegalių gyvenimą ir bando gelbėti, kas dar gelbėtina — save, kaip tautos dalį. Noras gyventi, nežūrint niūriausios situacijos, ir dar kartą sabotuoti priešą, yra toks pat herojiškas ir, prieš akimis žūrint, nelegalus reiškinys kaip ir sprogdinti fabrikus. Dabar partizano uždavinys yra išnaudoti esamąją situaciją ir, reikalaujant, net pranykti. Mūsų partizanų nauja strategija ir buvo nukreipta ta linkme, kur ji pasirodė reikšminga ir tautai naudinga, kaip apsigimas ilgam tvirtovės apgimui. Pirmojo pasaulinio karo metu atsirado tautų tokių jėgų, kokių būtų buvę sunku laukti po šimtmetinio pavergimo ir neistorijos. Šiandien mūsų partizanai vėl pranyksta kaip asmenys, tyliai įsijungdami į tautos sąžinę, kuri jau nežina su kasdieninės duonos kėsnio.

Jeigu prieš keliolika metų mūsų partizanai prašė atnešti miškan norą mažą gabalėlį duonos prieš mirtį, tai šiaandien jie prašo dvasios gyvenimui.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgu metų patirtimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir auto mobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street,
Chicago, Illinois, 60642
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

TV — RADIJŲ TAISYMAS
P. RUDENAS
2740 W. 63rd St.
Telef. 434-0421

Čia pat galite gauti Briedžio dažų.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO
KONTRAKTORIUS

Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išdirpa reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL. 60609

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATATYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai

Rašinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

Už ką premijuotas Anatolijus Kairys?

(Atkelta iš 1 psl.)

ko, Lietuvos patrioto švaisto, psichiką, veiklas nustotų puosės vertės. Taip pat ir jo dukterė Zita, 1945—47 m. žuvusio partizano žmona, šiosios dukra Eglė ir prie jų lenda kolūkio pirmininkas Voras aktoriams yra dėkingi personažai.

Veiksmas vyksta apie 1960 m., tačiau partizanų laikai ir dabar dar nėra tolimai šventi legendai: partizanų dvasia tebėra gyva studentuose, kurių atstovas Putinas nužėdė Velnabalę kolūkio pirmininką Vorą, kurio pasamdytas šoferis Svajonių kalne užmuša Lietuvos patriotą senuką švaistą.

Pavaizduodamas tris kartas, autorius teisingai apčiuopia šio meno Lietuvos tautinės dvasios palaikytos ir išlaikytos: senukai yra tartum vaidilos, kurių burna laisviausia ir kurių žodis jaunimą gydo; vidurinioji karta yra tie, kurie pakėlė baimę 1945—50 m. siaubą ir kurių lietuviškas išdidumas dar nepalaužtas; o ir jauniosioji, po karo augusi, karta toli gražu nėra svetimų idėjų nešiotojai: juos su lietuviška praeitimi teberiša abi mūsų vyresniosios kartos, jiems partizanų kapai yra Svajonių kalnas, kuriame ne vieta kolūkio gegužinėms. Kai švaistas pasakoja savo dukratei apie laimės pilį Eldorado, tai yra visos tautos svajonė.

Veikale daug patriotinio patoso, bet literatūriškai sukurti dialogai, psichologiškai pagrįsti svarbesnieji veikėjai leidžia tikėtis veikalo sėkmės, veikalo, kuriame ne veiksmas, o žodis nusveria.

Mykolas Venclauskas,

trečiosios premijos laimėtojas, poezijoje yra nebe naujokas: jau 1931 m. žinijos buvo išleista stambi jo baladžių knyga: Liaudies pasakos eilėmis. Šiuo metu taip pat turi parušęs baladžių rinkinį. Jo premijuotoji 61 psl. 3 veiksmų misterija vadinasi Gimtosios žemės ugnis. Misterijoje, aišku, yra didesnis

skaidius veikėjų, apie 20. Didžioji jos dalis parašyta eilutai, penkiapėdžiū jambui.

I veiksmas vyksta teismo kambaryje. Čia nuteisama Laisvė. Motina saikina Kęstutį ir Birutę parnešti gimtosios žemės ugnies iš Praeities kalno. Tuos patriotus vaikus seka ir šnipinėja paaugliai Dobilas ir Ramunė. II veiksmas Karalienės rūmų sode (Vakaruose). Čia Birutė su Kęstutiu norima pavergti prabangą; iš kitos pusės Igaliojimas nori juos "namo" grąžinti. Burtininkė apgina, o kanklininkas primena jiems tautinę pareigą. Partizanų žiburys pagaliau apšviečia Dobilą ir Ramunę: jie tampa savo krašto mylėtojais.

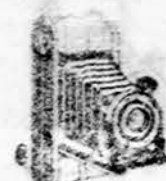
III v. Laisvė marinama stiklo grabe. Bet ją išvaduoja Vytis — Sidabrinis karžygis. Minia džiūga.

Kaip matome, visi trys premijuotoji yra skirtingi. Čikagos Skautininkų Ramovė, skelbdama konkursą, pageidavo, kad veikalai būtų skirti daugiau jaunimui. Abu Kairio veikalai labiausiai tinka 16—22 metų jaunimui, bet nepakenks jie nė 12 metų vaikams. O apie senimą nėra ko nė kalbėti: jis be jokios propagandos ir be amžiaus

apribojimo mielai eina žiūrėti viso to, kas tik lietuviškai yra vaidinama. Venclausko misterija, puošniai pastatyta, gali žavėti v.sus: mažus ir didžius.

Beje, visi premijuotoji veikalai lieka Skautininkų Ramovės nuosavybė 5 metus. Tad visi suinteresuotoji tų veikalo pastatymu prašomi kreiptis į p. Eilvienę 6335 So. Whipple, Chicago, Illinois 60629.

Apie nepremijuotuosius konkursus veikalus bus k'tame numeryje.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGEJAMS

Dang sutuopysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadienį ir ketvirtį, vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 8-8998

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galite savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidų dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokado, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokata siūti, mes jums jas pagaminame.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parpino vilnonių, šilko, nylo, taffet, aksomo, anglišky medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems ir Lietuva ir tolimajai Sibirui už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadienį, uždaryta.

Nemokama vieta masinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

MARQUETTE PARKE — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasirašę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite ją Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarnavimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicago Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius finansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pasinaudoti ir jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengiamės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiaandien tęsia tą pačią atsargią, protinę pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša Jums gerus dividendus.

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.

Mokame aukštą

4 1/2 %

dividenda investavimo
sąskaitoms

Chicago Savings

and LOAN
ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636

GR 6-7575

KIEK IS TIESŲ MYLĖJOME?

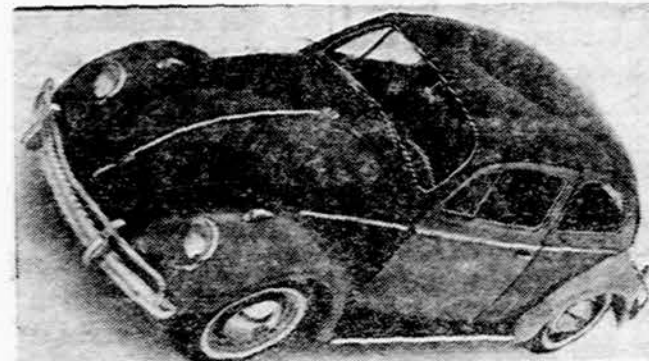
Vieniems gimtojo krašto palikimas lieka tragiškas įvykis, kiti jį laiko "pasisekusi" žygū. Vienu su gimtojo kraštu susieja ilgus, antri džiaugiasi svetur geriau radę. Krašto palikimas išbando, kiek iš tiesų jį mylėjome. Savaime krašte visi tariaisi patriotai. Bet

svetur tuoju pasirodo, kam patriotizmas buvo esminis dalykas ir kam tik išvirsinė apranga. Savęs paties nekada negalima palikti, bet iš drabužio galima išsirengti.

J. Girnius

(iš "Tautos ir tautinės
ištikimybės")

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ AUTOMOBILIŲ (Complete auto service) PILNAS TAISYMAS IR APTARNAVIMAS

ERWIN'S AUTO REPAIR, INC.
2218 West 69th Street, Tel. HE 4-6900
CHICAGO, ILLINOIS 60636

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEaley 3-4711

Atdara pirmadienį ir ketvirtį, 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIMS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 5 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį, uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalingas agento, arba brokerio, kad jis parpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

Kultūrinė Kronika

Dailininkė Sofija Pacevičienė — Tiberinos akademikė

Italijoje gyvenančiai mūsų dailininkė Sofijai Pacevičienėi garsioji Tiberinos akademija (Accademia Tiberina) — universitetinių kultūros studijų ir aukštojo mokslo institutas (Istituto di Cultura Universitaria e di Studi Superiori) už nuopelnus meno ir kultūros srityje suteikė nuolatinį Tiberinos akademijos narės ir akademikės titulą, tai pažymint ir atitinkamu diplomu, kurio dailininkė buvo apdovanota birželio mėn. 5 d.

Tiberinos akademija buvo įsteigta Romoje 1813 m. balandžio mėn. 9 d. Tarp jos narių — akademikų lig šiol regime patį šviesiausius protus bei talentus, įvairių tautų valstybinkus, mokslus, meno ir literatūros žvaigždes, kardinolus ir kitus žymius dvasiškius, kurių penki vėliau net buvo išrinkti popiežiais: Pijus VIII, Grigalius XVI, Pijus IX, Leonas XIII ir Pijus XII.

Nuo Akademijos įsteigimo iki šių dienų ji praturtėjo žymiausiais Italijos, Europos ir apskritai pasaulio vardais, pirmuoliais mokslo kūrėjų ir visokeriopos žinios srityse. Akademijos narių sąrašą galime regėti tokias kultūros istorijoje tiesiog kertines pavardes: Antonio Canova, Rene de Chateau-

brand, Ugo Foscolo, Gabriele Rossini, Massimo D'Azeglio, A. B. Thorwaldsen, Rolando Bonaparte, Maria Skłodowska Curie, Franz Liszt, Guglielmo Marconi, Beniamino Gigli, Benedetto Croce, Ottorino Respighi, Agostino Gemelli, Enrico Fermi, Salvatore Quasimodo ir daugelį kitų.

Akademikės vardu atžymėtoji mūsų dailininkė neseniai Lecco mieste, Italijoje, dalyvavo ten Krikščioniško jaunimo sąjungos surengtoje Kalėdų temos dailės parodoje. Paroda vyko vietos bazilikos meno galerijoje, globojama turizmo įstaigų. Sofija Pacevičienė už parodoje išstatytą savo paveikslą „Trys Karaliai garbina gimusį Kristų“ buvo apdovanota parodos aukso medaliu. Paveikslas atkreipė į save dėmesį kaip tik labai šilta ir liaudiškai lietuviška nuotaka.

Dail. Sofija Pacevičienė su diplomu, kurio ji pakelta į Tiberinos akademijos nars. Nuotr. Vinci

• Petro Vaičiūno dramų Amerikos lietuvių scenoje. Šios dienos Kultūriname Drauge atskiru eileraščiu pluoštu, minint 75 metų sukaktį nuo šio mūsų poeto ir dramaturgo gimimo, yra proga prisiminti ir tai, kad Vaičiūno dramoms buvo plačiai vaidinamos ne tik nepriklausomos Lietuvos scenose, bet ir šio krašto didesnėse lietuvių kolonijose. Iš vienuolikos veikalių, kurie buvo vaidinti Lietuvoje, Amerikos lietuvių tarpe buvo pastatyti šeši: Chicagoje — Tuščios pastangos, Sudrumsta ramybė, Naujieji žmonės ir Prisižadėjimas; Waterbury, Conn. — Varpų giesmė (antrasis pastatymas pasauly, pirmasis buvo šiaulių valstybiniame dramos teatre); Clevelande — Sulaužyta priesaika; Detroite, Brooklynne ir Los Angeles — Naujieji žmonės.

• Muzikui Klemensui Griauzdei sukakus 60 m. amž., chorvedį, kompozitorių paminėjo Lietuvos spauda. „Literatūra ir Menas“ (nr. 23) pažymi, kad kai kurios kompozitoriaus dainos (Alutis, Anoj pusėj Nemuno) yra susilaukusios nemažą populiarumą. 1945—1950 m. jis Klaipėdoje yra dirigavęs simfoniniams koncertams. Buvo pakviestas vesti valst. konservatorijoje chorinio dirigavimo klase, kur dirba ir iki šiol.

Sofija Pacevičienė. Trys Karaliai garbina gimusį Kristų. Paveikslas, kuris Kalėdų temos dailės parodoje Lecco mieste, Italijoje, apdovanotas aukso medaliu. Nuotrauka Vinci

• Paroda, mininti Žalgirio mūšį. „Chicago Society Club“ ryšium su šio likiminio mūšio 555 metų sukaktimi liepos mėn. 11 d. 2222 N. Kedzie Boulevard Chicagoje rengia atitinkamą parodą, kurioje bus apskritai eksponuoti to mūšio paveiksai, atminimo sukaktį medaliai, pašto ženklai, to laiko Europos žemėlapiai, mūšio eigos schemos, kovoj dalyvavusių vėlavų kopijos ir knygos apie Žalgirį lietuvių, lenkų ir anglų kalbomis.

• Baigtas lietuviškų spektaklių festivalis. Birželio mėn. pradžioje Vilniuje parodyti geriausi Lietuvos teatrų spektakliai. Birželio 14 d. buvo suvesti varžybų rezultatai. Kaip praneša „Komj. Tiesa“ (birž. 15, nr. 115), geriausiais darbais režišūros srityje pripažinti: P. Gaidžio pastatymas „Kai jums sekasi, pramuštgalviai?“ Klaipėdos teatre ir S. Motiejūno pastatymas „Vadink mane motina“ Kauno dramos teatre. Diplomais

ir premijomis pažymėta keletas aktorių, atliekančių šiuose spektakliuose pagrindinius vaidme-

nis. Panevėžio teatro dailininkas A. Mikėnas apdovanotas už geriausią spektaklio apipavidalinimą (A. Venclovos „Gimimo dienos inscenizacija). Už A. Raciūno „Saulės miesto“ operos (anti-religinio turinio — E.) pastatymą Vilniaus akad. operos ir baleto teatre apdovanotas dirigentas V. Viržonis.

• Vilniečių choras Rytų Vokietijoje. Birželio mėn. Rytų Vokietijoje koncertavo 85 vyrų Vilniaus „Varpo“ choras. Jo koncertai buvo R. Berlyne (Humbolto universitete ir kitur), Leipzige, Weimare, Erfurte, Magdeburge ir kt. miestuose.

ATSIŪSTA PAMINėti

• LIETUVIŲ DIENOS, 1965 m., gegužės mėn., nr. 5. Adresas: 4364 Sunset Boulevard, Hollywood, Calif. 90029, prenumerata \$6.00.

• ŽVAIGŽDĖ, 1965 m., birželio mėn., nr. 6. Adresas: 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636, prenumerata \$3.00.

• LITHUANIAN SPORTS REVIEW, May, 1965. Adresas: Lithuanian Athletic

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. liepos mėn. 3 d.

Club ARAS, 6849 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Leidinio kaina 75 centai.

• SKAUTŲ AIDAS, 1965 m., gegužės mėn., nr. 5. Adresas: Kazys Česna, 58 Providence St., Worcester, Mass. 01604, prenumerata \$3.00.

• VYTIS, Official Organ of the Knights of Lithuania, May, 1965, Vol. 51, No. 5. Adresas: 1625 W. Marquette

Rt., Chicago, Ill. 60636, prenumerata \$4.00.

• VILTIS, A Folklore Magazine, May, 1965, Vol. 24, No. 1. Adresas: V. F. Bieliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colo. 80203, prenumerata \$3.50.

• ŽIBURELIS, Cicero Aukštesniosios liuanistikos mokyklos laikraštis, 1965 m., birželio mėn., nr. 7.

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Trys Moderniosios Koplyčios

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Tel. — Cedarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. Republic 7-8880

Petkus

Tėvas ir Sūnus

MARQUETTE FUNERAL HOME

Trys Moderniosios Koplyčios

2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. Townhall 3-2108-09

Aikštė Automobilams Statyti

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2445 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

Laidotuvių Direktoriai

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. Republic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA

Tel. Lafayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. Olympic 2-1003

Taupykite

MES MOKAME **4 1/2** % ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalinės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

4 1/2 % **5** %

current dividend 4 1/2% on investment bonus
DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/2% už kiekvieną mėnesį, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE CHICAGO 52, ILLINOIS

Valandos: Pirmadi., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

SUTAUPYKITE NUO \$500 IKI \$1000 ANT NAUJO AR VARTOTO AUTO!

Balzakas Motor Sales, Inc.

4030 Archer Avenue, Telef.: Virginia 7-1515

CHRYSLER - Imperial — PLYMOUTH - Valiant — BARACUDA

300 gerų vartotų automobilių. Labai nužemintom kainom. Galima pirkti be pinigų.

Didžiausia ir teisingiausia Automobilių įstaiga Amerikoje

EARN **4 1/4** % **SAVE**

what you

Atidarykite taupymo sąskaitą šiandien! Jūs negalėsite atsigerėti kaip greitai nuosimčiai pakels jūsų taupymo sąskaitą, kaip jie pakelia didėlei lietuvių daugumai.

4 1/4 % INVESTAVIMO SĄSKAITOMS

DISTRICT SAVINGS
3430 S. Halsted St. • Chicago, Illinois 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday — 9-4;
Thursday — 9-8; Friday — 9-8;
Saturday — 9-1; Wednesday Closed.

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

VISUR PIRMAS

Sunku žmogui nesiveržti pirmyn. Ir reikia veržtis, nes jeigu tu nesiverši, tai kas veršis ir, taip sakant, jokios gyvenime pažangos nebus. Todėl mūsų tarpe apskiai įvairių pirmūnų. Manome, kad kiekvienas yra pirmas kur nors, nors gal kai kas iš pirmųjų ir pirmesnis. Žinoma vienas, kuris buvo pirmas kareivis, savanoris, ateitininkas, bet tai nelabai įdomūs pirmūnai, yra įdomesni. Pvz. Alvdas — tai jau yra pirmas, kuris pradėjo gaminti higienišką maistą. Kiekvieno korespondencijoj ir žinioj giriamasi, kad duos higieniško vaisto ir maisto. Taigi, pirmieji gamina tokį higieniškumą, o visos kitos valgyklos ir kepyklos, taip sakant,

viską kažkaip nehigieniškai maišo, taisy. Atrodo, kad mes lietuviai išlikime gyvi, užsėję ir Alvdą, gi tie amerikoni visi paties kojas, nieko nežinodami apie tokią nuostabią veiklą ir maistą. Labai gaila, kad tie mūsų veikėjai nebuvo žemėje pirmieji, tada jie galėtų A. Gustaičio žodžiams pritarti:

O, kad būčiau aš Adomas, Tas Adomas buvęs, Per Gomoras ir Sodomas Būčiau neprazuęs.

Rojaus pievoj nuogą kūną Šakelė veduociau Ir, tegu kas nori būna, Šonkaulio neduociau.

Be Ievos tos užkėtos, Lai žalčiai grasina, — Nors ir obuolio norėtus Imčiau cepeliną.

Yra ir kitokių pirmūnų. Pvz. politikoje pirmiausia yra dr. Grigaitis, jis, taip sakant, lyg pranašs išdėjo, kad kongresas nepravės rezoliucijų, bet kaltas tas kongresas, kad pravėdė ir neleido būti pirmuoju. Žodžiu, visi ne pirmieji sugadino. Anot A. Gustaičio, būtų gera, jei kitų nebūtų, nes tada:

Man vienam pakiltų saulė, Sviestų galvą pliką, Sudaryčiau šiam pasauly Vienas visą Vilką.

Yra ir daugiau besiveržiančių pirmūnų. Pvz. Alg. Gustaitis pirmas Gudų prezidento patarėjas, jei abu tarėsi, kaip išspręsti visus sienų reikalus. Prie pirmūnų priklauso ir Chicagos šauliai, pradėję apdovanojoti atsizymėjimus. Jeigu tokius atsizymėjimus darytų ir kiti, tai sau eini žmogus apdovanotas, kaip koks šachas, net tavo gerą darbą per ordinus nebesimatyti.

Daug visokių pirmūnų mūsų žemėje. Net ir Donelaičio mokykla visus pirmoji subytino, ji paskelbė, kad mokinius geriau išmoko per šešis metus, negu per aštuonis. Taigi, ir mokiniai ten besimoką yra pirmūnai. Garbė ir mokytojams, pirmiesiems išradus tokius nuostabius mokslo pakėlimo metodus — mokslo metų trumpinimą.

Tiesia, yra kai kurių sričių, kur pirmūnų trūksta, pvz. literatūroje. Jų apskiai buvo Vokietijoje, gi čia doleris, taip sakant, šimtus autorių nurungė. Na, bet jei kur nors dar žmonės sugeba būti pirmieji, tai reikia džiaugtis ir linksmintis, kartu su A. Gustaičiu giedant:

O jei mano priešai Murmėti kur ima, Tai surengiu pirmą Savęs pagerbinimą.

P. J.

Kelionė į užmiestį

— Bet daugis pasidavė karvės psichologijai: jei viena pakėlė uodegą ir pasileido bėgti, tai lygia dalia uodegas pakėlė ir visos kitos ir pasekė pirmąją...

J. Aistis

— Jeigu visada du kartus galvotum, prieš ką nors sakydami, tai niekada nepradėtum pokalbio.

*

— Tik tada merginos mėgsta ryžius, kai ryžiai metami ant jų vestuvių dieną.

SPYGLINĖS MINTYS K. ALMENO "BĖGIUOSE"

Amerika yra prakeiktas kraštas studentui. Kaip, po velnių, gali mokytis inžinerijos, jei tau alaus neparduoda? (101 psl.)

Aš vis sakau, — reikia iš merginos reikalauti kažko daugiau, ne vien tik gražių kojų. (97 psl.)

Su mergom, kad ir su storkom, reikia pasiginčyt, prašyt, lyg tau darytų baisų malonumą. (116 psl.)

Rasti aukso ar uranijaus yra sunkus dalykas, rasti kvailių — labai lengva. (174 psl.) P.

KODEL MOTERYS NE KUNIGAI

— Kodel negali moterys būti kunigais? — klausia mergaitė tėtį.

— Ogi todėl, kad kai po kunigo moterys pradėtų sakyti Kyrie eleison, jei nebesustotų ir nebeduotų kunigui žodžio.

— Gyvas žmogus yra kol jis juda.

Dr. S. Biežis

ISLAISVINIMO KARAS JUNGTTINIŲ TAUTŲ BŪSTINĖJE

Ir atsitikti taip reikėjo, ko niekad nieks nesitikėjo — Jungtinių Tautų būstinę užplūdo aktyviausių būdų demonstracijos vysto gaujos kriminalistų.

Padaliniai įvairiausios rūšies iš kultūrinio bendradarbiavimo paskirties.

Žmogavagiai, M.V.D. žudikai prezidentų skerdikai, kūno technikai — prisipažinimo išspaudikai,

juodos katės ordino smaugikai, atominių laivų skandintojai, aerodromų sprogintojai, alibi boma, parazitai, gausybė nematyta, grėsmingai šūkavo, reikalavo:

1) diskriminaciją tuojau panaikinti, kriminalistų atstovus į J. T. priimti;

2) jei tarptautinė gauja kriminalistų, partija komunistų J. Tautose atstovauja,

kuo prastesnė mūsų gauja? Stevensonas žado nustojo, ką daryti nesumojo. Policija tas gaujas lauk išmest

bet negalėjo, nes atsukėjo daug be galo liberalų ir, pagal Amerikos gyvenimo būdą,

laisvę gint panūdo, sumušta policiją lauk išgrūdo.

Net ir politikos formuotojai ir viešos nuomonės klastotojai galvas prarado, jokios išeities neberado, kad taika viešpatautų, negi skelsi perpus, Jungtinių Tautų nesukaposi, kaip kokios mažos nereikšmingos tautos: tai ne Korėja, Vietnamas ar Laos.

Tiktai politikos departamentas (toks jau jo amatas) ilgai negalio, tuoj įsmaišo.

Aišku, bus paliaubos, paskui koalicija, šalin policiją.

Tvarka įprasta iš seno, paimita iš pasidavimo plano. J. T. spec. koresp.

8

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. liepos mėn. 3 d.

SPYGLININKAI GUODŽIASI

Poetinis meilės laiškas redakcijai

Mano mielas pone Aloyzai Barone, jei ir dabar šis mano kūrinys Tau nepatiks ir išmestas liks, iš anksto sakau — už save aš jau nebeatsakau.

"Koegzistencija" aš sugriaušiu. "Draugo" redakcijon įsibrausiu, Tave pasigausiu ir trenksiu į ausį, kad iš tavęs, tikrai, tik šlapia vieta liks. Prisiekiau aš tvirtai, Aš baronas von der

Habe Nichts.

(P. S. Baisus dalykas būna, ponai, kai susipeša du baronai.)

ATOSTOGOS

Suerzintas viršininkas grįžta iš ilgų atostogų. Jam nuvykus į jstaigą, netrukus įėjo vienas jo tarnautojų.

— Jeigu tamsta nieko prieš neturi, — mikiodamas pradėjo jis, — ar galėčiau pradėti savo atostogas kitą savaitę?

— Ar iš proto kraustais? — atsiliepė bosas. — Aš buvau išvykęs penkiam savaitėm, ar ne? Tai ir buvo tavo atostogos!

Nepatenkintas

— Bauriausia žiema mano gyvenime buvo šiais metais, — guodžiasi vaikata, — vis per tą teisėja.

— O ką jis tau blogo padarė? — Išteisino ir nepaskyrė jokios bausmės kalėjime.

*

— Kiekvienas vyras kasdien bent penkiom minutėm esti višiškas kvailys. O jo protingumas pasireiškia per dieną irgi neišgesniam laikui.

A. Hubbert

Priešakinės bolševikinės technikos netikėti atradimai. Pasitaiko rugių lauke kartais ir mašinų.

PREZIDENTO JOHNSONO PASIRINKIMAS

Kai prez. Johnson buvo paliestas širdies smūgio, atėjusi pas jį žmona klausė, ką daryti su kostiumais, kuriuos jis užsėkė pas siuvėją.

— O, tai tegu pasiūva du tamsiai mėlynus, tai tiks kiekvienam atvejui.

ŽIURKĖ, KAD NESUVAIKĖTUM

Vienas pagyvenęs vyras girdi, kad jis draugauja su jaunu, tai esą galima atjaunėti. — Žiūrėk, kad tik nesuvaikėtum, — pastebi antras.

Nebuvo laiko galvoti

— Petrai, tu šį ryt vėl pavėlavai į darbą, — sako jam bosas. — Kokį pasiteisinimą šandien sugalvojai?

— Šį kartą taip skubėjau į darbą, kad nebuvo laiko galvoti apie pasiteisinimą, — aiškino Petras.

Mėnulio atmainos dabartinėje Lietuvoje, arba evoliucijos kelias į bolševikų rojų.

PAS ADVOKATĄ

Pilietis nueina pas advokatą ir klausia, ar tokią bylą jis galėtų išlošti.

— O žinoma, čia nėra klausimo, čia viskas labai aišku, — atsako advokatas.

— Tai ačiū, neisiu į teismą, — sako vyras.

— Kodel? — nustemba advokatas.

— Ogi todėl, kad aš esu iš priešingos pusės, kuris turi pralošti, — atsako vyras.

ITIKINANTI KALBA

Mažoje apšviestoje gatvėje netikėtai iš tamsos prieais praieivį išsoko žmogus. "Ko tu nori?" — paklausė praieivis. "Gal būtum toks malonus", pasigirdo atsakymas, "padėti vargšui, kuris neturi darbo ir yra išalkęs. Viskas, ką aš turiu — tai tik šis ginklas!"

— o —

— Laiptai į laimę visada turi pakopas. Bet jų pakopų mes niekad nepastebim, kol nuo jų nenusiritame.

*

— Jei musė ir žmogus kartais valgo iš tos pačios lėkštės, tai dar nereiškia, kad jie ne priešai.

— Kodel tu, Maryt, atrodo tokia susijaudinusi? — Kaip nesijaudinusi! Onutė pasakė man vieną paslaptį ir prašė niekam nesakyti. Bet kam tik aš ją pasakiau, visi jau žino...

STELLA NAGAS & NAGAS

Kalė pinigą Laurynas, Slėgė dolerį Anupras. Nei gimtinių, nei vardinį: Buvo prabanga net cukrus.

Fondams rodė jie po spyką. Gimnėms laisvų nerasė. Nors iš pavertojo krašto Sesės tik skarelį prašė.

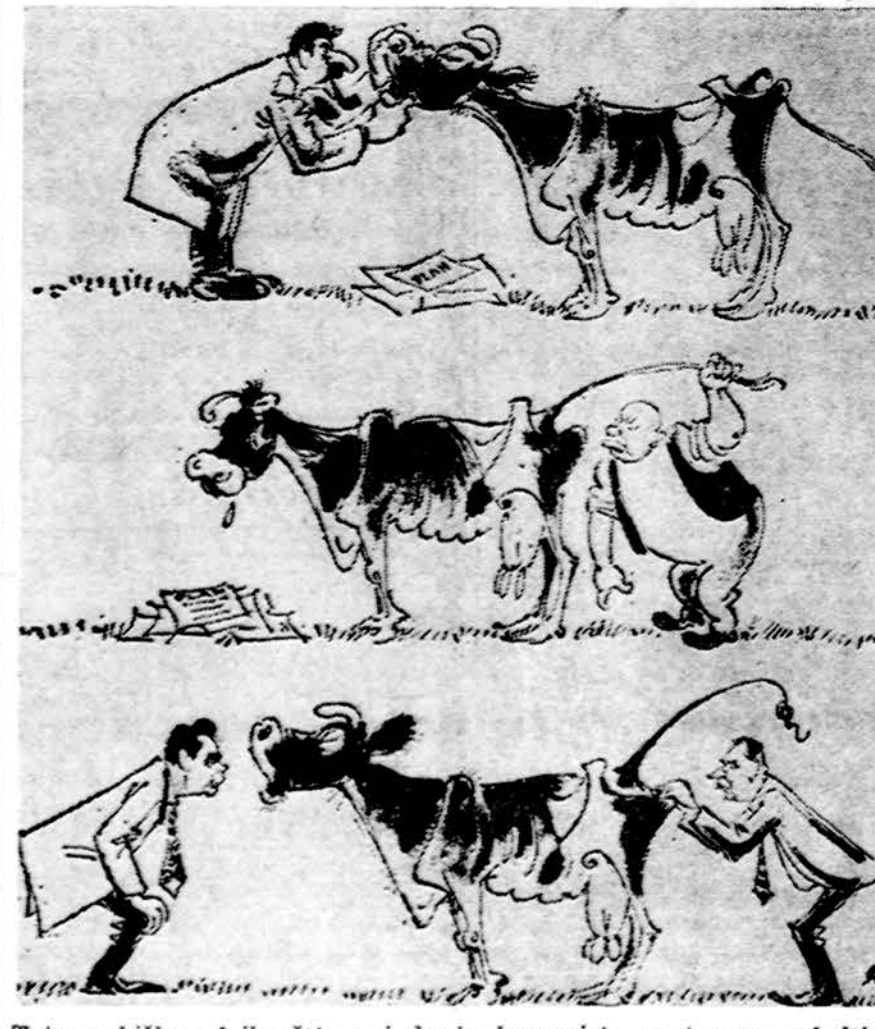
"Pirkit knygas! Atžalyno Remkit sambūrius labiausiai!" Bet Anupro ir Lauryno Viskam buvo kurčios ausys.

Ranką atkištą pamatė, Darė vieno bloko vingi. O jei centą kur ir metė, Nuotaika savaitė dingė.

Kam gi kalė, kam gi taupe Tiedu vyrai tuos žaliukus? Ar turėjo po mergelę? Ar žadėjo pirti po ūkį?

Anei pirkio, anei vedė. Niekas mįslės neatspėjo, Pinigėliai miesto valdžiai Be testamentu nuėjo.

P. S. Šis eilėraštis yra bene vienas paskutinių, kurį autorius atsiuntė mėnuo prieš savo mirimą.

Taip vokiškas laikraštis vaizduoja komunistų pastangas pakelti nusmukusį ūkį. Pirmą Stalinas taisė iš vieno galo, Chruščiovas iš kito, o dabar jau du taisytojai Brežnevas su Kosyginu stengiasi iš abiejų pusių.

Lėktuvai ir kanibalai

Du kanibalai, motina ir sūnelis, selino džunglėse. Staiga pasigirdo ūžesys virš jų galvų. Berniukas išsigandęs šoko prie motinos.

— Nebijok, — guodė motina, — tai tik lėktuvai.

— Kas lėktuvai? — klausia vaikas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

KRAUTUVĖJ

— Moteris krautuvėje skundžiasi vedėjui, kad mažiausia septyni tarnautojai yra niekam tiķe.

— Tai nieko, nes keturiolika tarnautojų jau man skundėsi, kad jūs esate labai įkyri pirkėjas, — paguodė vedėjas.

UŽSMIRŠIMO PAVYZDYS

— Daktare, aš dažnai užmirštu, ką pradedu kalbėti.

— Ar gali nurodyti pavyzdžių?

— Ką nurodyti? — paklausė pacientas.

Jeigu važiuoji 80 mylių per valandą gali nežūrėti į greičio rodyklę.

DANTYS IR POLITIKA

Liaudis sako, kad tas ar tas politikas yra dantis praėdęs politikoje. "Naujienų" redaktorius taip pat, matyt, yra patyręs politikai, nes jis visą laiką Rezo-liucijoms remti komisiją vadino nežinančiais ką daro, kuchelininkais, nenusipratėliais, nenusivokiančiais politikoje, nes tokios rezoliucijos nepraeis. Bet tie nenaudėliai kongresmanai visai nesiklausė "Naujienų" ir pasmerkė ne Valiuką, tą kuchelininką, bet bolševizmą. Gi tą dieną, kada kongresas 293 balsais pasisakė prieš komunizmą, "Naujienos" po redaktoriaus nuotrauka išspausdino tokią žinutę: "Praėjusį šeštadienį dr. P. Grigaičiui pradėjo skaudėti dantį". Mūsų manymu, tai įvykis.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.

— Tai panašūs į vėžį. Baisiai daug jo reikia numest, ale viduj tikras skanėstas.